Bachelor thesis

African agency van de regering van Oeganda met betrekking tot het vluchtelingenmodel

10-08-2022

Educatieve institutie:	Radboud Universiteit in Nijmegen
Faculteit:	Management school
Departement:	Geografie Planologie en Milieu
Supervisor:	Olivier Kramsch
Second reader:	Henk van Houtum
Geschreven door:	Sebastiaan Ottevanger S1045635

Samenvatting

In dit onderzoek is African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel onderzocht.
Door middel van literatuuronderzoek werd de wetenschappelijke literatuur over dit onderwerp met elkaar vergeleken, waardoor aangetoond werd wat wel en wat nog niet is onderzocht. Uit analyse van de wetenschappelijke literatuur viel een leemte in de bestaande kennis op, Brown (2012) stelt dat er bij toekomstig werk aan African agency serieus kan worden ingegaan op de rol van het continent in de internationale politiek. Dit onderzoek is hierop ingegaan en daarbij werd gefocust op African agency door de regering in Oeganda met betrekking tot het vluchtelingenmodel. De onderzoeksvraag luidt: ***Hoe ziet African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel er in de praktijk uit?***

Bij dit onderzoek werd gebruik gemaakt van de internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019) om de buitenlandse betrekkingen en African agency van de regering van Oeganda te onderzoeken. Hierbij werd gekeken naar de rol van staten, NGO's en multinationale ondernemingen bij de buitenlandse politiek van Oeganda. Dus hoe ziet African agency er door de Oegandese regering Museveni in de praktijk uit?

Vervolgens werd door middel van de methode kritische discourse analyse nagegaan hoe African agency er door president Museveni uitziet, dit werd gedaan door de meest recente (2021) en de oudst online beschikbare (2011) jaarlijkse *State of the Nation* toespraken door president Museveni in het programma Atlas.ti te analyseren. Ook werden deze toespraken met elkaar vergeleken om te zien of er in de tussentijd een ontwikkeling viel op te merken op het gebied van African agency en op het gebied van machtsverhoudingen van de regering Museveni ten opzichte van de internationale gemeenschap.

Vervolgens werd door middel van de methode van kritische rapporten van NGO’s en wetenschappelijke casestudies de praktijk van de vluchtelingenopvang nagegaan. Dus hoe reflecteren zij op het vluchtelingenmodel en in hoe sterk is de agency van de regering Museveni in de praktijk.

Het meest opvallende resultaat van dit onderzoek is voortgekomen uit de kritische discourse analyse, want het vluchtelingenmodel waar ze internationaal voor gelauwerd zijn komt met geen woord terug in de toespraken van 2011 en 2021. Ook al is er een jaar voor de toespraak van 2011 nog wetgeving bij gekomen, waarin wettelijk is vastgelegd dat vluchtelingen recht hebben op een stuk grond en voorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg (UNHCR, 2019). In 2010 werd ook besloten tot de oprichting van de East African Community, die wel uitvoerig behandeld werd in de toespraak van 2011. Het is daarom opmerkelijk te noemen dat er in de toespraak van 2011 niet wordt gesproken over de ook net ingevoerde vluchtelingenwetgeving. In de jaren 2016 tot 2018 dus tussen de twee toespraken (2011 en 2021) van Museveni in kreeg Oeganda een grote vluchtelingenstroom van ruim 950 duizend mensen te verwerken afkomstig uit de buurlanden Zuid- Soedan en Congo (UNHCR, 2019). Maar ook in 2021 werd niet ingegaan hoe ze met inmiddels bijna 1,6 miljoen vluchtelingen (ReliefWeb, 2022) omgingen en wat dat voor effect heeft op de hulpbronnen, overheidsdiensten en de lokale bevolking in de buurt van de opvangplekken.

Mogelijke verklaringen voor het niet benoemen van de vluchtelingen in zijn toespraken zijn: Een mogelijke verklaring is dat elke vluchteling die erbij komt ten kostte gaat van de hulpbronnen en overheidsdiensten die anders aan het eigen volk zou toekomen. En doordat er 1,6 miljoen vluchtelingen in Oeganda zijn, die ook gebruik mogen maken van de overheidsdiensten als onderwijs en gezondheidszorg kan dat voor lokale spanningen zorgen met de bevolking. Volgens de interpretatie van de onderzoeker probeert president Museveni misschien door niks te vertellen over de vluchtelingenopvang geen voeding te geven aan spanningen die kunnen ontstaan vanwege die

grote vluchtelingenopvang. Op het internet zijn er echter geen artikelen gevonden die reppen over onrusten die zijn ontstaan ten gevolge van de toestroom van vluchtelingen.

Een andere verklaring is dat in het auditrapport uit 2018 door OIOS van de VN kritiek geuit werd, dat er 15,6 miljoen euro van de steunfondsen van donoren niet goed besteed was (Parker, 2018). Ook bleek dat het vluchtelingenregistratieplatform de grote Zuid-Soedanese vluchtelingenstroom van 2017 niet aan kon, waardoor de vluchtelingen opnieuw moesten worden geteld en geregistreerd met behulp van de nieuwste systemen van UNHCR. Uit de hertelling bleek Oeganda rond de 300 duizend minder vluchtelingen te hebben dan eerder was vastgesteld. Dus niet 1,25 miljoen, maar 958 duizend vluchtelingen kwamen de grens over tussen 2016 en 2018 (Okiror, 2019). Door dreiging van bevriezing van donorfondsen en om het vertrouwen van donoren te helpen herstellen, bracht de Oegandese regering ertoe haar hoofd vluchtelingenzaken te vervangen en in te stemmen met een volledige hertelling van de vluchtelingenpopulatie door het UNHCR (Okiror, 2019). Museveni zegt hier niets over in zijn toespraak, omdat volgens interpretatie van de onderzoeker dit gezien kan worden als gezichtsverlies voor de president.

Een andere mogelijke verklaring is dat COVID-19 een groot effect heeft gehad op de vluchtelingenopvang in Oeganda. Volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) zijn binnen vluchtelingenkampen zelfisolatie en maatregelen om sociale afstand te bewaren bijna onmogelijk uit te voeren, waardoor een COVID-19 besmetting sneller opgelopen kan lopen. Daardoor heeft een deel van het internationale personeel van NGO's en de VN de vluchtelingenkampen verlaten. Ook in de steden zijn de lokale bevolking bang een COVID-19 besmetting op te lopen, waardoor vluchtelingen worden geconfronteerd met uitsluiting van de toegang tot overheidsdiensten, (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Volgens van Laer van het International Refugee Rights Initiative, is het laatste wat vluchtelingen in Oeganda nodig hebben een vermindering van de middelen om hen te ondersteunen (Okiror, 2019). Dus omdat het vluchtelingenmodel door de coronacrisis minder goed functioneert zou voor president Museveni ook een reden kunnen zijn om niets te zeggen over het vluchtelingenmodel.

Wat wel uitgebreid terugkwam in de toespraken is dat met financiële steun van de internationale gemeenschap behoorlijk wat ziekenhuizen en scholen werden gebouwd, maar er wordt niet bij vermeld waarom ze daarvoor steunfondsen hebben ontvangen. Door de toename van ruim 950 duizend vluchtelingen tussen 2016 en 2018, die ook allemaal recht hebben op onderwijs en gezondheidszorg waren er te weinig ziekenhuizen en scholen om iedereen te voorzien (UNHCR, 2019). Daarom is het niet moeilijk vast te stellen dat die nieuwe gebouwen ook voor de vluchtelingen bedoeld zijn. Het Oegandese volk krijgt dus alleen te zien waaraan de internationale steunfondsen worden besteed, dit wordt door de onderzoeker van deze studie geïnterpreteerd dat het volk alleen de prestatie van het in de wacht slepen van steunfondsen van de internationale gemeenschap door de regering Museveni te zien krijgen en wordt het vluchtelingenmodel dus vooral gepresenteerd aan de internationale gemeenschap als vooruitstrevend, om geld en middelen in de wacht te slepen van de internationale gemeenschap.

Wat daarnaast is opgevallen, is dat de casestudies een stuk kritischer zijn op het vluchtelingenmodel dan het rapport van de UNHCR is. De UNHCR (2019) stelt dat Oegandese burgers in de opvanggebieden erop vooruit zijn gegaan sinds de komst van de vluchtelingen, want de regering heeft sindsdien de infrastructuur en overheidsdiensten zijn sterk verbeterd waardoor ze verbeterde toegang tot diensten hebben gekregen. Wanneer daar de bevindingen van de casestudies tegenover worden gesteld dan ontstaat er een heel ander beeld. Volgens het BICC (2019) wordt de benodigde infrastructuur (water en wegen) erg traag verwezenlijkt en kunnen veel vluchtelingen geen gebruik maken van hun recht op werkgelegenheid, omdat er nauwelijks duurzame arbeidsmogelijkheden zijn. Volgens Bildung (2022) staan lokale gemeenschappen niet meer zo makkelijk land af in ruil voor ontwikkeling van hun gebied, omdat het lang duurt voordat de middelen van de Wereldbank ter beschikking worden gesteld. Dus de casestudies stellen dat nederzettingenaanpak nog niet zijn vruchten afwerpt, terwijl dat volgens de UNHCR (2019) wel zo is.

Inhoudsopgave

1. Introductie 5

2. Maatschappelijke relevantie 7

3. Wetenschappelijke relevantie 7

4. Onderzoeksvraag en deelvragen 8

5. Theorie 8

6. Methoden 9

7. Resultaten 10
   7.1 Beantwoording deelvraag: Hoe ziet African agency er door president Museveni uit? 18
   7.2 Beantwoording deelvraag: Wat is de kijk van de regering Museveni op het vluchtelingenmodel? 19
   7.3 Beantwoording deelvraag: Hoe gaat het in de praktijk aan toe bij African agency en het vluchtelingenmodel? 30

8. Conclusie 33

9. Bibliografie 37

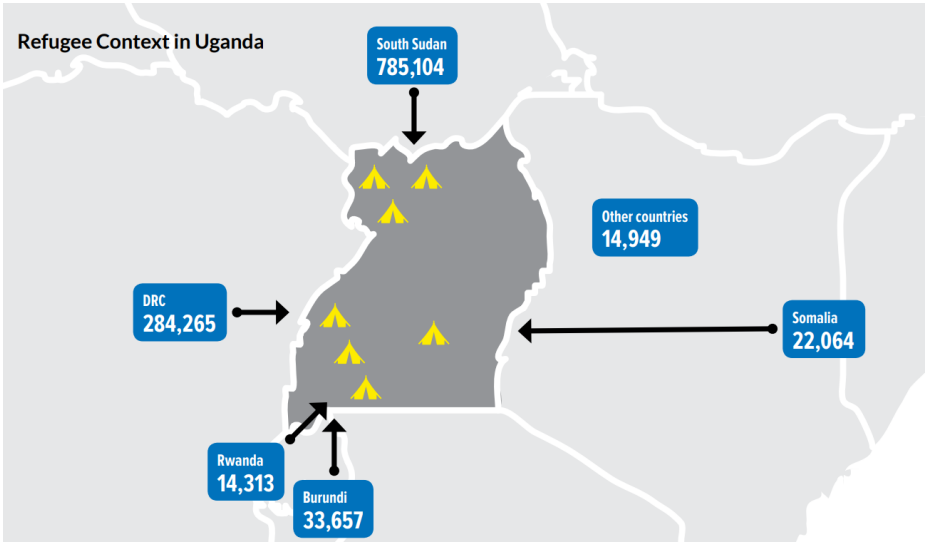
10. Bijlage
    11.1 Codeboek Atlas bestand 41

1. Introductie

Oeganda met als hoofdstad Kampala is gelegen in Oost- Afrika en wordt omringd door de landen Congo, Zuid-Soedan, Kenia, Tanzania en Rwanda (zie figuur 1). Op deze kaart is ook het Victoriameer te zien, wat het grootste meer van Afrika is en voor het grootste gedeelte op Oegandees grondgebied ligt. Oeganda heeft een subtropisch klimaat en is gelegen op de evenaar. Het land ligt voor het grootste gedeelte op een plateau van 1000 meter boven de zeespiegel, waardoor het gehele jaar de temperatuur rond de 20 graden ligt (Nsubuga & Rautenbach, 2018). Bijna het gehele grondgebied van Oeganda bestaat uit vruchtbare grond. Alleen in het Noordoosten van het land is het droog, waardoor daar geen landbouw bedreven kan worden (Nsubuga & Rautenbach, 2018). Oeganda werd op 9 oktober 1962 onafhankelijk van het Verenigd Koninkrijk (UP4S, 2021) en telde toen 7,2 miljoen inwoners, in 2022 telt de bevolking van Oeganda ruim 48 miljoen inwoners (AlleCijfers, 2022).

Figuur 1: Oeganda en zijn buurlanden (Goldschmidt, 2012).

Figuur 2: Vluchtelingenopvangplekken in Oeganda en herkomstlanden van vluchtelingen (UNHCR, 2019).

Oeganda is momenteel het grootste vluchtelingenopvangland van heel Afrika, het vangt momenteel bijna 1,6 miljoen vluchtelingen op (ReliefWeb, 2022). De meeste vluchtelingen zijn ondergebracht over 7 grote opvangplekken door het hele land (zie gele iconen op figuur 2). En daarnaast zijn er meerdere kleine opvangplekken verspreid over het land, waardoor er in totaal 30 opvangplekken zijn (UNHCR, 2019). Dat Oeganda momenteel zoveel vluchtelingen opvangt komt met name doordat er in de buurlanden Zuid- Soedan en Congo conflicten speelden van juni 2016 tot juli 2018 tussen verschillende bevolkingsgroepen, waardoor mensen massaal de grens over vluchtten om aan de spanningen en het geweld te ontkomen (UNHCR, 2019). In die twee jaar ontving Oeganda 958.260 vluchtelingen, wat dus bijna 2/3 van het huidige totaal is. Dit was dus ook de grootste instroom van vluchtelingen die Oeganda in zijn geschiedenis te verwerken kreeg (ReliefWeb, 2022). Volgens de UNHCR (2019) zijn 82% van de 1,6 miljoen vluchtelingen in Oeganda vrouwen en kinderen. En bestaat de vluchtelingenpopulatie in totaal uit 10 verschillende nationaliteiten. De UNHCR (2019) stelt dat ondanks de omvang van de gelijktijdige noodsituaties, Oeganda in staat is geweest zijn grenzen open te houden voor alle vluchtelingen. Omdat er zoveel vluchtelingen bijkwamen werden internationaal landen en NGO's opgeroepen om meer middelen en geld beschikbaar te stellen aan Oeganda om de opvang in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat er geen spanningen zouden ontstaan met de lokale bevolking met als doel te voorkomen dat de vluchtelingen ergens anders naartoe zouden vluchten. Vele landen en NGO's gaven gehoor aan deze oproep en verhoogden hun bijdrage (UNHCR, 2019).

Oeganda staat naast zijn vluchtelingenopvang bekend om zijn rijke natuur, waaronder het beschermen van zeldzame berggorilla's en olifanten. Hiervoor heeft president Museveni van Oeganda die al sinds 1986 president is, internationale steunfondsen geworven om natuurreservaten te maken en om lokale bevolking op te leiden tot parkwachters (IUCN, 2020). Volgens Fisher (2013) staat de regering van Oeganda al jaren bekend om het binnenhalen van subsidies van de internationale gemeenschap door bepaalde beleidsmaatregelen uit te voeren zoals democratisering, de oorlog tegen het terrorisme en hierboven benoemde natuurreservaten te maken. Volgens Titeca (2022) heeft de regering Museveni in het verleden bij de steunfondsen die ze verwierven enkele misstappen gemaakt zoals geld laten kleven bij regeringsmedewerkers, maar toch hebben ze daar nauwelijks verantwoording voor hoeven af te leggen. Het meest recente voorbeeld van steunfondsenwerving is dat Oeganda met zijn vluchtelingenmodel ook fondsen heeft weten te werven, ondanks dat ze volgens de Europese Unie niet op de migrantenroute naar Europa liggen (Titeca, 2022). Dit heeft te maken dat Europa ook wilt dat vluchtelingen het liefst in de regio waar ze vandaan komen worden opgevangen (Europa-Nu, 2021)**.** Hierdoor kon de regering van Oeganda zijn invloed aanwenden om steunfondsen te gaan werven voor hun vluchtelingenopvang.

Op de invloed van de regering van Oeganda op de internationale gemeenschap wordt in dit onderzoek gefocust, het gaat hierbij om het begrip African agency, wat volgens Brown en Harman (2013) de manieren waarop Afrikaanse landen invloed kunnen uitoefenen op zowel het continent als in de mondiale politiek door middel van politieke, economische, sociale en veiligheidsactoren. Volgens Brown (2012) is het continent na een halve eeuw van formele onafhankelijkheid niet langer overdreven afhankelijk, maar zelfvoorzienend, en wordt het een beleidsmaker in plaats van een eeuwige beleidsontvanger. Hij verwacht dat toekomstig werk aan African agency in staat zal zijn om serieus in te gaan op de rol van het continent in de internationale politiek. Dit onderzoek zal hierop ingaan en daarbij gaat gefocust worden op African agency door de regering in Oeganda met betrekking tot het vluchtelingenmodel. De onderzoeksvraag luidt: Hoe ziet African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel er in de praktijk uit?

2. Maatschappelijke relevantie

Tot en met 1962 was Oeganda een kolonie van Engeland, waarbij Engeland bepaalde wat er in Oeganda gebeurde en geproduceerd werd. Zo produceerde Oeganda voornamelijk katoen, suikerriet en koffie voor de Europese markt (Bowles, 1975). Volgens de UNHCR (2018) is Oeganda veranderd van een koloniaal land dat niets in te brengen had op het beleid in eigen land, naar een land dat internationaal respect afdwingt met zijn vluchtelingenmodel. Volgens de UNHCR (2018) is de vluchtelingenopvang van Oeganda de meest vooruitstrevende in Afrika, een progressief beschermingsmodel waarbij vluchtelingen worden verwelkomd, geregistreerd, land toegewezen en van documenten worden voorzien. In 2016 stelde de BBC dat Oeganda 'een van de beste plekken is om vluchteling te zijn'. Daarbij maakt volgens Titeca (2022) Oeganda handig gebruik van internationale diplomatie om fondsen in de wacht te slepen. Op African agency ofwel de invloed die de regering Museveni uitoefent op de internationale gemeenschap om steunfondsen voor de vluchtelingenopvang in de wacht te slepen zal dit onderzoek focussen.

Dit onderzoek is relevant voor de inwoners en vluchtelingen in Oeganda als voor de internationale gemeenschap en het zorgt voor nieuwe kennisvergaring. Het is relevant voor de inwoners en vluchtelingen, omdat ingegaan wordt hoe de praktijk eruit ziet van het vluchtelingenmodel. Er wordt gekeken naar of de steunfondsen die de regering Museveni verkregen heeft daadwerkelijk besteed worden aan vluchtelingenopvang. Daarnaast zal worden gekeken of de vluchtelingen daadwerkelijk van de diensten gebruik maken waar ze wettelijk recht op hebben door het Oegandese vluchtelingenverdrag 2006 en -protocol uit 2010 (UNHCR, 2019). Vervolgens wordt ingegaan hoe de komst van vluchtelingen zich verhouden tot de lokale Oegandezen die in die gebieden wonen, zijn de vluchtelingen welkom in die gebieden en willen de Oegandezen land afstaan in ruil voor voorzieningen. Het is relevant voor de internationale gemeenschap om te zien of de steunfondsen die ze vergeven hebben ook daadwerkelijk terecht komen waarvoor ze bedoeld waren en of de regering van Oeganda daarover enige verantwoording moeten afleggen aan de internationale gemeenschap. Er wordt hierbij gekeken naar de invloed van de regering van Oeganda op de steunfondswerving.

3. Wetenschappelijke relevantie

Fisher (2013) stelt over African agency dat aan de ene kant het internationale systeem ervoor zorgt dat er een positie van structurele afhankelijkheid is van Afrikaanse regeringen, het internationale systeem beïnvloedt en beperkt het vermogen om Afrikaans regeringsbeleid uit te voeren. Aan de andere kant stelt hij dat hiertegen de laatste jaren veel literatuur verschenen is die de agency van Afrikaanse staten benadrukt. Volgens Fisher (2013) staan gastlanden niet machteloos ten opzichte van donoren, maar zijn ze op verschillende manieren in staat om de 'donorhulp rationale' te beïnvloeden. Zij kunnen bijvoorbeeld toegang krijgen tot, maar ook beïnvloeden van de dominante westerse discoursen over bestuurshervormingen en/of democratie. Op die manier kunnen ze specifieke prioriteiten beïnvloeden en zichzelf gunstig positioneren ten opzichte van die prioriteiten (Fisher, 2013). Volgens Hagmann (2016) kunnen door Afrikaanse regeringen buitenlandse middelen en agenda’s worden gemobiliseerd, zich toegeëigend en bijgestuurd worden. Dit komt doordat niet alleen gastlanden afhankelijk zijn van donorhulp, maar donoren hebben gastlanden ook nodig voor onder meer stabiliteit of veiligheid in desbetreffende regio, waardoor er geen conflict of vluchtelingenstroom op gang komt. Gastlanden spelen daardoor een belangrijke rol in het zichzelf goed in de markt zetten (Hagmann, 2016). Volgens Brown (2012) is het continent Afrika na een halve eeuw van formele onafhankelijkheid niet langer overdreven afhankelijk, maar zelfvoorzienend, en wordt het een beleidsmaker in plaats van een eeuwige beleidsontvanger. Brown (2012) stelt dat er bij toekomstig werk aan African agency serieus kan worden ingegaan op de rol van het continent in de internationale politiek.

Dit onderzoek zal zich hierop richten door te focussen op African agency door de regering Museveni ten opzichte van de internationale politiek. Aan de hand van de theorie van Viotti en Kauppi (2019) wordt onderzocht hoe African agency van de regering van Oeganda eruit ziet. Met de methode van kritische discourse analyse worden onderliggende machtsverhoudingen discursief aan het werk blootgelegd. Dit wordt gedaan door de meest recente (2021) en de oudst beschikbare (2011) jaarlijkse *State of the Nation* toespraak door president Museveni in het programma Atlas.ti te analyseren en met elkaar te vergelijken om te zien of er African agency uitgaat van de regering Museveni en als dat het geval is, deze sterker is geworden in 2021. Daarnaast is de toespraak van 2011 een jaar na de invoering van de wetgeving over vluchtelingenrechten; vluchtelingen hebben recht gekregen op gezondheidszorg en het volgen van onderwijs (UNHCR, 2019). Dus kan met vergelijking van de twee toespraken (2011 en 2021) misschien de ontwikkeling op dit gebied waargenomen worden. Vervolgens wordt aan de hand van kritische rapporten van NGO's en wetenschappelijke case studies beoordeeld hoe de vluchtelingenopvang er in de praktijk uit ziet. Ook zal worden gekeken wat de invloed van COVID-19 is op de vluchtelingenopvang.

4. Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag bij dit onderzoek luidt: Hoe ziet African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel er in de praktijk uit?

De hoofdvraag wordt opgesplitst in de volgende deelvragen:

- Hoe ziet African agency er door president Museveni uit?
- Wat is de kijk van de regering Museveni op het vluchtelingenmodel?
- Hoe gaat het in de praktijk aan toe bij African agency en het vluchtelingenmodel?

De deelvragen worden beantwoord in het resultatenhoofdstuk en de hoofdvraag zal worden beantwoord in de conclusie.

5. Theorie

Bij dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019) om de buitenlandse betrekkingen en African agency van de regering van Oeganda te onderzoeken. Hierbij wordt gekeken naar de rol van staten, NGO's en multinationale ondernemingen bij de buitenlandse politiek van Oeganda. Dus hoe ziet African agency er door de Oegandese regering Museveni in de praktijk uit?

Bij deze theorie is het van belang dat er een centrale autoriteit ontbreekt die de staten normen en regulering oplegt, de theorie gaat ervanuit dat elke staat soeverein is en dat het zélf als de hoogste autoriteit geldt en het dus geen hogere macht boven zich duldt (Viotti & Kauppi, 2019). Het soevereiniteitsbeginsel vormt de basis voor Afrikaanse staten om naar buiten toe meer invloed/ African agency uit te oefenen (Viotti & Kauppi, 2019).

Volgens Viotti en Kauppi (2019) is op alle gebieden, van internationale onderhandelingen tot vredeshandhaving, te zien hoe effectief African agency wordt uitgeoefend. Het maximaliseren van de macht betekent daarom dat men zich moet richten op binnenlandse verhoudingen, en ook op internationale machtsconfiguraties. In dit onderzoek gaat het over het vluchtelingenmodel van Oeganda, dus komen zowel binnenlandse capaciteiten alsmede internationale machtsconfiguraties aan bod en kan worden nagegaan hoe African agency van de regering Museveni eruit ziet. Dus deze theorie sluit aan bij de hoofdvraag die onderzocht wordt in dit onderzoek: Hoe ziet African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel er in de praktijk uit?

De basisstellingen van de internationale relaties realisme theorie volgens Viotti en Kauppi (2019) zijn:

- In de internationale betrekkingen is de staat de belangrijkste actor
- De staat is een unitaire actor
- De staat is een rationele actor die naar maximalisatie van zijn eigenbelang streeft
- Veiligheid is het belangrijkste thema in de internationale betrekkingen

De behandeling van de theorie komt terug in het resultatenhoofdstuk van dit onderzoek, omdat dan kan worden nagegaan of Oeganda aan de basisstellingen van de theorie voldoet en hoe African agency van de regering Museveni er in de praktijk uitziet. Vervolgens zal de theorie dan ook kritisch tegen het licht worden gehouden.

6. Methoden

Door middel van literatuuronderzoek werd de wetenschappelijke literatuur over dit onderwerp met elkaar vergeleken, waardoor aangetoond werd wat al is onderzocht. Maar tegelijk werd ook duidelijk wat nog niet was onderzocht en wat zorgt voor een leemte in de bestaande kennis die kan worden opgevuld met dit onderzoek. Uit analyse van de wetenschappelijke literatuur valt op dat Brown (2012) stelt dat er bij toekomstig werk aan African agency serieus kan worden ingegaan op de rol van het continent in de internationale politiek. Er is hier dus sprake van een leemte die met dit onderzoek opgevuld kan worden.

Die leemte wordt onderzocht door middel van de methode van kritische discourse analyse, om onderliggende machtsverhoudingen discursief aan het werk bloot te leggen. Dit wordt gedaan door de meest recente (2021) en de oudst online beschikbare (2011) jaarlijkse *State of the Nation* toespraken door president Museveni in het programma Atlas.ti te analyseren. Ook worden deze toespraken met elkaar vergeleken om te zien of er in de tussentijd een ontwikkeling valt op te merken op het gebied van African agency en op het gebied van machtsverhoudingen van de regering Museveni ten opzichte van de internationale gemeenschap. De deelvragen die hierbij beantwoord worden zijn:

- Hoe ziet African agency er door president Museveni uit?
- Wat is de kijk van de regering Museveni op het vluchtelingenmodel?

Daarnaast wordt de internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019) behandeld bij deze methode. Aan de hand van deze theorie wordt onderzocht hoe African agency van de regering van Oeganda er in de praktijk vorm krijgt.

De transcripten van de twee *State of the Nation* toespraken werden gecodeerd in het programma Atlas.ti. Volgens Williams en Moser (2019) maakt coderen het mogelijk om categorieën te creëren uit verzamelde data, deze kunnen thematisch gesorteerd worden, waardoor een constructie ontstaat die betekenisvol is. Codering zorgt voor data-analyse die in opeenvolgende stappen het doel van het onderzoek kan dienen (Williams & Moser, 2019). Het coderen gebeurde iteratief, dus de transcripten werden eerst gecodeerd met behulp van de methode van open coderen. De volgende stap was de twee transcripten met elkaar te vergelijken en kijken of er dezelfde soort begrippen voorkwamen en of die samen te voegen waren. Daaruit volgde één Atlas bestand, waarin duidelijk naar voren komt welke begrippen het meest in beide bestanden voorkomen en daarvan een analyse te maken. Beide toespraken werden met elkaar vergeleken om te zien of en hoe Oeganda 's agency aan het ontwikkelen is. Hierbij dient een opmerking te worden gemaakt over de grenzen aan codering, aangezien deze codes door de onderzoeker zijn gemaakt moet rekening worden gehouden met de interpretatie van de onderzoeker op de woorden die president Museveni uitspreekt en de werkelijkheid die erachter schuilt. Door het taalgebruik van Museveni legt de president een verband tussen hemzelf en anderen, hij creëert een beeld van de werkelijkheid en presenteert dit beeld aan de bevolking van Oeganda. Er zit zogezegd een afstand tussen de woorden van Museveni en de werkelijkheid die erachter schuilt en vervolgens is er de interpretatie van de onderzoeker op de woorden die Museveni uitspreekt, daarom zal er kritisch

worden gereflecteerd door de onderzoeker op de resultaten die uit de kritische discourse analyse naar voren komen. Mullet (2018) stelt ook dat subjectiviteit in acht moet worden genomen bij de methode van kritische discourse analyse, want vanuit het kritische perspectief plaatst wetenschappelijke neutraliteit ongelijke macht in de handen van de onderzoeker. Ook Wodak en Meyer (2015) stellen dat kritische discourse analisten zich bewust moeten blijven van de sociale, politieke en economische motieven die hun eigen werk kunnen hebben en erkennen dat zij geen superieure positie innemen. Bovendien hangt de betrouwbaarheid van kritische discourse analyse onderzoek af van een transparante beargumentering van het standpunt van de onderzoeker (Mullet, 2018). Daarbij moeten volgens Morrow (2005) over persoonlijke perspectieven van de onderzoeker die van invloed kunnen zijn geweest op de analyse gereflecteerd worden.

Elk jaar houdt Museveni een *State of the Nation* toespraak, die door een website op feiten wordt gecontroleerd, waardoor informatie uit deze toespraken geverifieerd kunnen worden (Pius, 2022).

De praktijk van de vluchtelingenopvang wordt vervolgens nagegaan door middel van de methode van kritische rapporten van NGO's en wetenschappelijke case studies. Ook werd daarbij nagegaan of en hoe COVID-19 van invloed is geweest op de opvang van vluchtelingen in Oeganda. Dus er wordt gereflecteerd op het vluchtelingenmodel en daarbij wordt gekeken hoe sterk de agency van de regering Museveni in de praktijk is. En daarbij kan ook worden nagegaan hoe sterk de agency van NGO's en de internationale gemeenschap is, dus hoe zien de discursieve machtsverhoudingen er in de praktijk uit.
De deelvraag die daarbij beantwoord is:

- Hoe gaat het in de praktijk aan toe bij African agency en het vluchtelingenmodel?

De behandeling van de theorie komt ook terug in de methode van kritische rapporten van NGO's en wetenschappelijke case studies. Daarnaast zal ook de theorie kritisch tegen het licht worden gehouden aangezien de theorie dan op de methoden zijn toegepast, waardoor de theorie zelf beoordeeld kan worden.

7. Resultaten

Kritische discourse analyse

Eerst zal worden ingegaan op kritiekpunten uit de wetenschappelijke literatuur die bij kritische discourse analyse als methode in acht moeten worden genomen, vervolgens worden deze punten meegenomen bij de behandeling van de twee toespraken die in het programma Atlas.ti geanalyseerd zijn.

Kritiekpunten wetenschappelijke literatuur

De in het kritische discourse analyse gebruikte analyseprocedures zijn over het algemeen hermeneutisch of interpretatief en produceren betekenis (Wodak & Meyer, 2015). De methode van kritische discourse analyse heeft een aantal kernveronderstellingen, deze zijn: probleemgerichte focus; de opvatting dat machtsverhoudingen tot op zekere hoogte discursief zijn; de opvatting dat discoursen gesitueerd zijn in tijd en plaats; de opvatting dat de analyse interpretatief en systematisch is en het idee dat standpunten, ook die van de onderzoeker, ingebed zijn in de context en nooit neutraal zijn (Wodak & Meyer, 2015).

Volgens Mullet (2018) moet subjectiviteit in acht worden genomen bij de methode van kritische discourse analyse. Kritische onderzoekers moeten een neutrale en objectieve houding in onderzoek verwerpen, want vanuit het kritische perspectief plaatst wetenschappelijke neutraliteit ongelijke macht in de handen van de onderzoeker (Mullet, 2018). Kritische discourse analisten

moeten zich bewust blijven van de sociale, politieke en economische motieven die hun eigen werk kunnen hebben en erkennen dat zij geen superieure positie innemen (Wodak & Meyer, 2015).

Bovendien hangt de betrouwbaarheid van kritische discourse analyse onderzoek af van een transparante beargumentering van het standpunt van de onderzoeker (Mullet, 2018). Daarbij moeten volgens Morrow (2005) over persoonlijke perspectieven van de onderzoeker die van invloed kunnen zijn geweest op de analyse gereflecteerd worden.

Kritiekpunten toegepast op onderzoeker

De onderzoeker van deze kritische discourse analyse is van bovenstaande argumenten op de hoogte, daarom werden de volgende maatregelen genomen.

Er werden telkens quotes en geen parafraseringen uit de toespraken van president Museveni gebruikt om zijn bewoordingen op juiste wijze te formuleren, wat de betrouwbaarheid van het onderzoek verhoogd. Volgens Mullet (2018) hangt de betrouwbaarheid van kritische discourse analyse onderzoek af van een transparante beargumentering van het standpunt van de onderzoeker, daarom werd er met behulp van vele quotes van Museveni uitgebreid beargumenteerd. Daarnaast werd bij elke bevinding van de onderzoeker vermeld dat het gaat om de interpretatie van de toespraken door de onderzoeker, want subjectiviteit werd in acht genomen. En er werd rekening gehouden met dat volgens Wodak en Meyer (2015) standpunten van zowel de toespraakhouder als ook die van de onderzoeker ingebed zijn in de context en nooit neutraal zijn en er geen superieure positie mag worden ingenomen.

Volgens Morrow (2005) dient over persoonlijke perspectieven van de onderzoeker die van invloed kunnen zijn geweest op de analyse gereflecteerd worden. De onderzoeker is opgegroeid in een West- Europees land, waarbij in beginsel een Eurocentrisch beeld van de wereld een gegeven was. Hiermee wordt bedoeld dat de onderzoeker in jonge jaren een beeld kreeg van Afrika zijnde hulpbehoevend, dus dat Afrikaanse landen afhankelijk zijn van Westerse landen omdat ze niet zelfvoorzienend konden zijn. Op latere leeftijd is dit beeld veranderd, doordat in de hogere klassen van de middelbare school en vervolgens op de universiteit de koloniale tijd steeds kritischer tegen het licht werd gehouden. Een voorbeeld hiervan is dat in Afrikaanse koloniën hele bevolkingsgroepen naar mijnen verplaatst werden om daar veelal in slechte onderkomens te worden ondergebracht om te werken in de mijnen om grondstoffen te exploiteren voor de Europese markt. In de omgeving van die mijnen was vaak geen vruchtbare grond aanwezig, waardoor die bevolkingsgroepen afhankelijk waren voor voedsel van andere gebieden. Afrikaanse landen moesten ook Westers voedsel en producten gaan produceren voor de Westerse markt, waardoor ze niet meer hun eigen gewassen mochten verbouwen. Aangezien de ondergrond en het klimaat niet voor elk Westers gewas geschikt was mislukten er veel oogsten. Dus dat er hongersnoden ontstonden en ontstaan is voor een groot deel te danken aan het koloniale verleden van Europese landen en niet omdat Afrikanen per definitie slecht voor zichzelf kunnen zorgen en daarom hulpbehoevend zijn.

Deze verandering van wereldbeeld heeft er niet toe geleid dat per definitie Westerse inmenging in Afrika als slecht wordt gezien door de onderzoeker, maar wel zeer kritisch tegen het licht gehouden wordt gehouden. Ook wordt kritisch bekeken wat Afrikaanse regeringen doen om hun land te ontwikkelen. Dus zowel Westerse inmenging en ook wat Afrikaanse regeringen doen om hun landen te ontwikkelen wordt vanuit kritisch oogpunt bekeken.

Analyse toespraken

In de tabel hieronder uit het programma Atlas.ti is te zien welke coderingen volgens de onderzoeker het vaakst voortkwamen in de twee *State of the Nation* toespraken. De meest gebruikte code die terugkomt in beide toespraken is African agency met 30 keer. Wat opvalt is dat deze code 17 keer terugkomt in 2021 en 13 keer in 2011, wat volgens de interpretatie van de onderzoeker op een versterkte African agency duidt in de tussenliggende jaren. Hierbij dient een opmerking te worden gemaakt over de grenzen aan codering, aangezien deze codes door de onderzoeker zijn gemaakt moet rekening worden gehouden met de interpretatie van de onderzoeker op de woorden die president Museveni uitspreekt en de werkelijkheid die erachter schuilt. Museveni legt door zijn taalgebruik een verband tussen hemzelf en anderen, hij construeert een beeld van de werkelijkheid en presenteert dit beeld aan de bevolking van Oeganda. Er zit zogezegd een afstand tussen de woorden van Museveni en de werkelijkheid die erachter schuilt. En vervolgens is er nog de interpretatie van de onderzoeker op de woorden die Museveni uitspreekt, daarom wordt er kritisch gereflecteerd door de onderzoeker op de resultaten die uit de kritische discourse analyse naar voren komen.

Name	Grounded
African agency~	30
bevolking informeren~	23
zelfbewustzijn~	17
plannen en strategieën~	17
doelstelling~	16
internationale markt~	15
bevolking adviseren~	14
democratisch element~	11
bevolking betrekken~	10
toekomstvisie~	10
internationaal contact~	10
Oeganda vergelijken t.o.v. wereld~	9
Onafhankelijkheid / Soevereiniteit~	9
toezicht houden om corruptie aan te pakken~	9
East African Community~	8
internationale concurrentie~	8
voedselzekerheid~	7
verantwoording afleggen~	7
financieel jaaroverzicht~	7
toezicht intensiveren~	6
prognose~	6
voedselkwaliteit~	6
corruptie aanpakken~	5

Figuur 3: Tabel uit Atlas.ti (Ottevanger, 2022).

Zoals eerder al geconstateerd bij de behandeling van de wetenschappelijke kritiekpunten op kritische discourse analyse zal telkens worden benoemd dat het gaat om de interpretatie van de onderzoeker op de resultaten. Daarnaast moet nog worden vermeld dat er door de onderzoeker is gezocht naar African agency in de documenten, maar wel aan de hand van wat het begrip in de wetenschappelijke literatuur voor betekenis heeft en op geen wijze willekeurig is toegepast. Volgens Brown en Harman (2013) houdt African agency in: de manieren waarop Afrikaanse landen invloed kunnen uitoefenen op zowel het continent als in de mondiale politiek door middel van politieke, economische, sociale en veiligheidsactoren.

Door middel van de kritische discourse analyse werd uitgezocht hoe African agency er door president Museveni uitziet en of er een ontwikkeling valt op te merken op het gebied van African agency en machtsverhoudingen van de regering Museveni ten opzichte van de internationale gemeenschap. De deelvragen die hierbij beantwoord worden zijn:

- Hoe ziet African agency er door president Museveni uit?
- Wat is de kijk van de regering Museveni op het vluchtelingenmodel?

Een opmerking bij de verwijzing van quotes naar de paginanummers in het Atlas bestand. In dit onderzoek worden telkens de paginanummers van het Atlas bestand gevolgd om naar de quotes te verwijzen, want dit verschilt continu 1 paginanummer ten opzichte van die van de *State of the Nation* toespraken. De twee *State of the Nation* toespraken worden door elkaar heen behandeld om verschillen tussen de twee toespraken aan te duiden.

African agency

In de *State of the Nation* toespraak uit 2021 zegt president Museveni op pagina 13 van het Atlas bestand: *"products are determined by the market, not by governments. (…) The colonial approach is no longer possible: produce the coffee and cotton, etc., we guarantee to buy them at guaranteed prices. The World of production is now for competition and it can be done."* Hier zegt president Museveni volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda niet langer produceert wat de

Westerse wereld wilt dat ze produceren en te verkopen tegen afgesproken prijzen. Oeganda was jarenlang een Engelse kolonie waarbij de koloniale economie uit de teelt van katoen, koffie en suikerriet bestond (Bowles, 1975). Museveni zegt dat er voortaan geproduceerd wordt voor de internationale markt, waarbij het gaat om concurrentie tussen verschillende landen. President Museveni wilt dat Oeganda zelf gaat bepalen wat ze produceren voor de internationale markt, dit is volgens de interpretatie van de onderzoeker een duidelijk voorbeeld van African agency en een veranderde verhouding van Oeganda ten opzichte van het Westen.

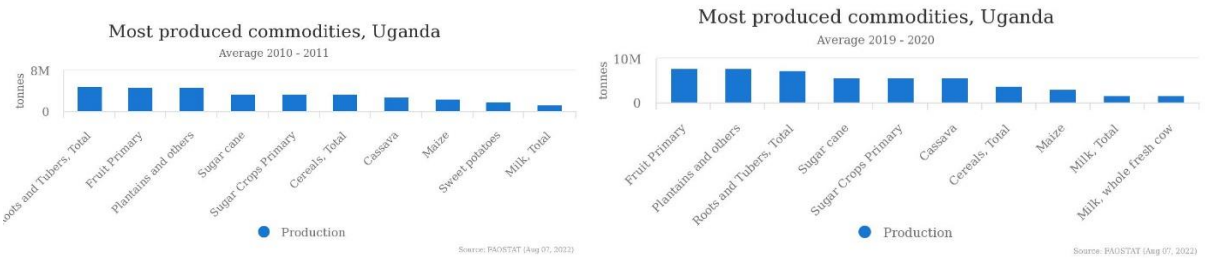
Museveni (2021, p. 12) stelt dat Oeganda op alle mogelijke internationale markten mee wilt doen en de concurrentie aan wilt gaan: "*the East African market through the EAC; the African market through CFTA; and the Global market, through the trade access agreements like AGOA, the Chinese preferential access market, the EU, EBA and also access to other markets on the merit of the quality and pricing of our products.*"

In de toespraak uit 2011 kwam dit met nog geen woord terug, dit kwam omdat Oeganda volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni qua voedselvoorziening eerst zelfvoorzienend moest zien te worden, zodat ze zelf alle monden van het land konden voeden (2011, p. 9): *"Government will increase farm production and productivity through use of fertilizer and improved planting seed variety and animal breeds. It will implement Household Food Security programmes through the National Agricultural Advisory Services (NAADS) that ensure households have enough food for themselves throughout the year."*

Om zelfvoorzienend te kunnen worden moest volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni, eigen geproduceerd voedsel goedkoper worden dan geïmporteerd voedsel. Dit bewerkstelligde Museveni door op eigen geproduceerd voedsel geen belasting te heffen en op geïmporteerd voedsel wel (2011, p.8): "*it must be recognized that Government does not impose any tax on food items produced and consumed in Uganda; the only taxes on food are taxes on imported rice and sugar meant to protect local production and consequently jobs.*"

In 2011 werd als regeringsdoel gesteld, de agricultuur te professionaliseren voor productie voor de Oegandese markt: *"The NRM Government's goal has been to fundamentally transform the 3 million Uganda Households in subsistence Agriculture to commercialized agriculture. Structural transformation entails moving away from rain-fed agriculture to irrigation, from the hand-hoe to mechanized agriculture; and from production for household consumption only to production for the market with associated value addition through agro-processing."*

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni, stelt Museveni in 2021 dat de bedoeling is dat de eigen voedselproductie moet gaan concurreren op de internationale markt, terwijl in 2011 Oeganda met de eigen voedselproductie nog geeneens zelfvoorzienend was. Daarom is uitgezocht of er veel meer geproduceerd wordt door Oeganda. In de tabellen 4 en 5 hieronder van FAOSTAT zijn de productiehoeveelheden en -verschillen tussen de jaren 2010-2011 en 2019-2020 te zien. Van het jaar 2020-2021 zijn nog geen statistieken beschikbaar, vandaar dat gekozen is voor het jaar 2019-2020. In de linker tabel 4 loopt de productiehoeveelheid tot 8 miljoen ton en in de rechter tabel 5 loopt de productiehoeveelheid tot 10 miljoen ton. Volgens de interpretatie van de onderzoeker wordt er duidelijk meer geproduceerd in het jaar 2019-2020 dan in het jaar 2010-2011.

Figuur 4 en 5: Productie hoeveelheden van Oeganda over de jaren 2010-2011 en 2019-2020 (FAOSTAT, z.d.)

East African Community, voorbeeld van African agency

In de toespraak van 2011 ging het daarnaast veel over de net opgerichte East African Community (EAC) in 2010, waarmee de 1e gemeenschappelijke markt van Afrika opgezet werd tussen de landen Oeganda, Kenia, Ethiopië, Tanzania en Zambia. Museveni noemt dit een grote mijlpaal (2011, p. 31): *"Since July 2010 the East African Community has become the first common market in the whole of Africa making it a big milestone.* (…) *The East African Community partner states concluded a Protocol on Foreign Policy Coordination, aimed at strengthening regional collaboration and harmonization through multilateral diplomacy, economic and social activities, as well as in diplomatic and consular matters on behalf of the partner states."* Volgens de interpretatie van de onderzoeker is de EAC een voorbeeld van African agency, want de partnerstaten van de EAC hebben een protocol gesloten om het buitenlands beleid samen te coördineren dat gericht is op versterking van de regionale samenwerking op alle vlakken.

Museveni benadrukt volgens de onderzoeker in 2021 het belang van de EAC door te zeggen (2011, p.31): *"The East African Community has continued to place great emphasis on Food Security in the region and the need to address the impact of climate change."* Hij beweert dat Oeganda allerlei natuurlijke fenomenen zoals klimaatverandering, corona e.d. als land zelf aankan (2021, p. 8): *"All these, are temporary phenomena: locusts, floods, rising water of the Lakes, land-slides, corona, etc. We are coping with them."* Daarnaast stelt hij dat Afrika voor zichzelf moet zorgen (2021, p. 7): *"Africa must take care of itself."*

Vaccin

African Agency komt volgens de interpretatie van de onderzoeker ook terug bij het ontwikkelen van een coronavaccin door Oegandese wetenschappers.

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni, heeft Museveni stevige kritiek op internationale gemeenschap wat betreft het ontwikkelen van coronavaccins door Oeganda (2021, p. 16): *"On the side of the vaccine, we are moving very well only that we were delayed with the perception that Africa is not supposed to manufacture vaccines but was only supposed to buy from others and also work as foot soldiers in doing field research for others to develop and own the vaccines. I salute the few outsiders that helped us."* Volgens interpretatie van Museveni's woorden heeft Oeganda bij de ontwikkeling van coronavaccins vertraging opgelopen, vanwege de Westerse perceptie dat Afrika geen vaccins moet produceren maar alleen van anderen moet kopen. Hij brengt hulde aan de weinige buitenstaanders die Oeganda heeft geholpen. Dat Oeganda probeert een coronavaccin te maken is volgens de interpretatie van de onderzoeker een voorbeeld van African agency en de veranderde verhouding van Oeganda ten opzichte van de internationale gemeenschap. Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni krijgt Afrika nauwelijks vaccins uit het Westen en worden ook nauwelijks geholpen vaccins te ontwikkelen in Afrika, dit komt volgens Museveni door egocentrisme in de wereld (2021, p. 7): *"the ego-centrism in the World is also good for us the patriots and Pan-Africanists in Africa."*

Van de 9 stappen om een vaccin te maken zijn Oegandese wetenschappers bij stap 4 (2021, p. 17): *"Making a vaccine (…) involves 9 or 8 phases if WHO allows you to skip one phase. Our researchers are now entering stage 4. I congratulate them. We hope to get to stage 8 by November, 2021. "I can assure Ugandans that by end of 2021, we shall no longer be waiting for outsiders to rescue us from ekyorezo (mass death). By controlling corona, our services will resurrect. Before the corona, we were earning US$1.5billion from Tourism alone."* Hier zegt Museveni dat Oeganda straks zelf een coronavaccin heeft en dat ze daarmee niet meer afhankelijk zijn van de weinige vaccins die geïmporteerd worden van andere landen. Museveni stelt dat als straks corona onder controle is dan zal het toerisme weer opleven. Hij stelt dat vóór de coronacrisis Oeganda 1,5 miljard dollar verdiende aan toerisme alleen, uit feitenonderzoek van Pius (2022) blijkt dat dit bedrag klopt.

Oegandese wetenschappers zijn volgens Museveni hard op weg om zelf een coronavaccin te maken, daarmee worden ze door de president gefeliciteerd (2021, p.7): *"I salute our scientists who have developed the diagnostics, have been working on the therapeutics and also the vaccine. Two of*

our diagnostics are ready for manufacturing and we are in the process of putting up the factory to mass manufacture; the therapeutic has been tried in 53 patients and we need a minimum of 124. Up to now, results are good."

De Oegandeze wetenschappers krijgen volgens interpretatie van Museveni's woorden ook steeds beter betaald om meer medicijnen zelf te maken en de afhankelijkheid te verminderen van dure medicijnen uit andere delen van de wereld (2021, p. 8): *"Other people in the World, have been making money from our sicknesses. We shall earn more money from the pathogenic economy, than from coffee. Therefore, paying our scientists well, is not a favour to them. It is, first and foremost, in the enlightened self-interest of the country."*

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni vergelijkt Museveni Oeganda met andere landen in de wereld, waarbij hij stelt dat Oeganda het beter heeft gedaan dan andere landen door geen export stop in te stellen op corona hulpmiddelen (2021, p. 5): *"With the vaccination, we, recently, hit a snag when, on account of the very bad situation that developed in India, that country stopped the fresh exports of the vaccine. My advice to the countries that are producing vaccines now, is to be careful with this point. I had the same problem with sanitizers here, (…) when the pandemic started, the only factory that was making sanitizers in East Africa, was Saraya Manufacturing (…). In the Cabinet, while discussing this point, somebody suggested that we should stop the export of the sanitizers because we needed them badly here in Uganda. As a Christian and a traditional Munyankore, I could not accept such logic. It is called okuhemuka (to let down friends, colleagues, partners – anybody that trusted in your solidarity) by saying that because you are in great need, those who depended on your solidarity, can go to hell. Apart from the moral issues involved, there is also the issue of strategy. You should always remember that there is a tomorrow – hariyo nyentsya. If you let me down today when I am in such a great need as life and death for my people, just like you also have the same crisis, how will I ever depend on your partnership in future? It seriously undermines international partnership. What I decided in the case of the sanitizers, was to advise Hon. Jane Aceng, to put aside 40% of the production for Uganda and share the 60% with other East Africans. I could not kuhuunga (to abandon) upon fraternal peoples and partners by kuhemuka upon them (let down anybody), just because I am in acute need myself. I share the hardships with my fraternal people or partners*." Oeganda blijft dus volgens Museveni wel producten delen met andere landen tijdens de corona pandemie, ook al is dat andersom niet altijd het geval.

Volgens ReliefWeb (2022) zijn er tot aan februari 2022 in totaal 16.152.210 doses COVID-19-vaccins toegediend in Oeganda, waarvan 210.997 in de vluchtelingenkampen.

Oeganda vergelijken met India, om groei ICT-sector te realiseren

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni vergelijkt president Museveni Oeganda met India om te laten zien aan zijn bevolking wat voor groei Oeganda kan doormaken als deze sector groot wordt in eigen land (2021, p. 17): *"I have been urging our people in the ICT-sector to take advantage of the BPO-business in the World. Since many of our children speak Kampala-Parents English, they can, through the internet, do jobs for companies in the USA, Canada, etc. (…) from here and be paid. India is earning US$191billion per year from this business of BPOs and employing 1.1million young people. The ICT has been un-serious in relation to this sector."* Museveni stelt dat in Oeganda Engels wordt gesproken, waardoor de bevolking via het internet online werk kan doen voor bedrijven in Westerse landen, zoals callcenterdiensten voor nutsbedrijven. India verdient 191 miljard dollar per jaar aan deze activiteiten en biedt werk aan 1,1 miljoen jongeren. Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni, adviseert Museveni daarom dat Oegandezen in de ICT-sector moeten gaan werken.

Museveni stelt vervolgens (2021, 19): *"I, therefore, do not accept the minimalist approach by the Ministry of Finance where the people of Uganda generate wealth that is smaller than the businesses of individual companies in other parts of the World."* Museveni zegt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda meer waard is dan ze tot nu toe voortbrengen. Hij wilt

dat Oeganda een groei gaat doormaken, waardoor ze meer waard worden dan individuele bedrijven in de rest van de wereld.

De doelstelling van Museveni voor Oeganda is (2021, p.21): *"The target of all these efforts, is to ensure two things: prosperity of our people by helping them to create wealth for themselves as well as jobs for themselves and others and also ensuring security of our country."* Volgens de interpretatie van de onderzoeker is het doel banen en welvaart voor Oegandezen te creëren, waardoor veiligheid van Oeganda wordt gewaarborgd.

Wanneer de twee *State of the Nation* toespraken met elkaar vergeleken worden dan valt volgens de interpretatie van de onderzoeker het volgende op:

In 2011 richt president Museveni zich op zijn eigen land om de voedselproductie zelfvoorzienend te maken en hij vergelijkt Oeganda alleen met omringende Afrikaanse partnerlanden in de East African Community.

In 2021 richt Museveni zich vooral op buitenlandse handel en vergelijkt hij Oeganda met landen als de VS, India en Europese landen. Hij wilt dat Oeganda voor de wereldmarkt gaat produceren en de concurrentie aangaat met alle andere landen in de wereld, in plaats van dat Oeganda blijft produceren volgens de oude koloniale benadering van produceren voor wat een Westers land wilt tegen een gegarandeerde prijs.

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de twee toespraken valt er een duidelijke ontwikkeling op het gebied van African agency op in tussenliggende jaren. Van focussen op eigen en omringende landen om zelfvoorzienend te worden in 2011, naar focussen op concurrentie aangaan op internationale markten en vergelijken met ver gelegen grote internationale landen in 2021.

Beschikbare grond

Wat ook terugkomt is dat de regering Museveni in 2011 het aantal koeien van 3 miljoen in 1986 wilt laten toenemen naar 36 miljoen koeien in de nabije toekomst, zodat Oeganda zelfvoorzienend wordt op het gebied van melkproductie (Museveni, 2011, p. 11). Het is volgens de interpretatie van de onderzoeker niet moeilijk om na te gaan dat de hoeveelheid grond die hiermee gemoeid is ten kostte gaat van de natuur (waarvoor Oeganda steunfondsen ontvangt) en de opvang van vluchtelingen. Immers er is niet alleen land nodig om koeien te houden, maar ook om veevoer te produceren. In 2011 had Oeganda 14 miljoen koeien (p.11). Museveni stelt (2021, p.11): *"the big increase in the milk production, is in spite of still using the free-range method (kuseetura), where cattle are sent to the bush (farm) to graze, when the farm is bush cleared (kukora omwaanya). In this method, the stocking – ratio is only one and half cattle per acre per annum. Some years ago, I went to Israel and saw 1.000 fresians (cows), being managed in one acre."* In de zuivelsector was de melkproductie al sterk gestegen, terwijl er omgerekend slechts anderhalf rund per hectare is in Oeganda. In Israël zag Museveni dat er 1.000 Friese koeien op één hectare werden gehouden en dat wilt hij nu ook in Oeganda terug zien. Volgens de interpretatie van de onderzoeker kan het niet anders dan als dit werkelijkheid wordt dat het landschap er compleet anders uit komt te zien en dat dit ten kostte gaat van grond die anders een andere bestemming zou toekomen zoals natuurreservaten of als ruimte om vluchtelingen op te vangen. Hoeveel koeien er in 2021 zijn wordt niet duidelijk uit de speech, Museveni zegt alleen: "*our present production of 2.6 billion litres of milk".* Volgens Wetaya (2020, 15 juli) waren er in 2020 14,2 miljoen koeien, wat dus neerkomt op slechts een kleine toename van 200 duizend koeien in 9 jaar tijd. Dit betekent volgens de interpretatie van de onderzoeker dat het Oegandese landschap er niet echt anders is uit komen te zien in tussenliggende jaren.

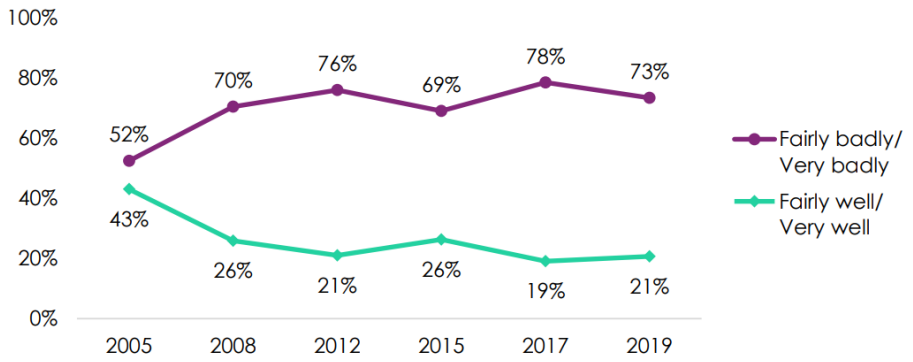
Corruptie

Terugkerend thema in beide speeches is de aanpak van corruptie. Volgens de interpretatie van de onderzoeker zegt Museveni corruptie goed en streng aan te willen pakken door vooral het toezicht te verbeteren, maar zegt daarbij in 2011 niet welke maatregelen hij neemt om het toezicht te verbeteren (2011, p. 13): *"These programs are not well executed because of corruption of fellows*

involved and poor supervision. (…) Please supervise these projects and it will be good not only for you but also good for the country."

In 2021 wilt volgens de interpretative van de onderzoeker de regering ook weer het toezicht verbeteren, dit keer door inzet van hulpmiddelen als camera's en dergelijke, maar resultaten worden niet genoemd (2021, p. 25): *"In addition to the cameras, our security leaders have been working on my directive of installing digital monitors on all vehicles, all bodabodas, all boats on the Lake. They have taken long to implement this plan. This will make it easy to know which pikipiki, which car or which boat was at this point at this time. The country is secure, is progressing and corruption and disorientation will be defeated."*

Wat opvalt is dat toezicht verbeteren in beide speeches terugkomt, maar volgens de interpretatie van de onderzoeker niet duidelijk wordt wat voor resultaten er zijn geboekt op dit vlak en of de maatregelen effectief zijn. Volgens Kakumba (2021) is 73% van de 1200 ondervraagde Oegandezen van mening dat de dat de regering het "tamelijk slecht" of "zeer slecht" doet in haar strijd tegen corruptie (zie figuur 6). In figuur 6 is ook te zien dat slechts twee op de tien Oegandezen (21%) vinden dat de overheid goed werk levert in de strijd tegen corruptie (Kakumba, 2021). Het gaat bij Kakumba (2021) om slechts 1200 ondervraagden, die wel steekproefsgewijs samengesteld zijn met een foutenmarge van +/-3 % bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dus het geeft wel een indicatie hoe inwoners over de bestrijding van corruptie denken en dat is er zie figuur 6 niet op vooruit gegaan.

Figuur 6: Prestaties van de regering bij de bestrijding van corruptie (Kakumba, 2021).

Behandeling van internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019)

De basisstellingen van de internationale relaties realisme theorie zijn:

- In de internationale betrekkingen is de staat de belangrijkste actor
- De staat is een unitaire actor
- De staat is een rationele actor die naar maximalisatie van zijn eigenbelang streeft
- Veiligheid is het belangrijkste thema in de internationale betrekkingen

Bovenstaande basisstellingen komen allemaal terug in de twee toespraken.
De eerste 2 stellingen dat de staat de belangrijkste en unitaire actor is in de internationale betrekkingen en niet NGO's of lokale overheden komt veel terug, want volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni is de regering Museveni telkens degene die onderhandeld namens Oeganda met de internationale gemeenschap.

Volgens Viotti en Kauppi (2019) gaat het bij deze theorie om het ontbreken van een centrale autoriteit die de staten normen en regulering oplegt en aanhangers van deze theorie delen de stelling dat elke staat soeverein is en dat het zélf als de hoogste autoriteit geldt en het dus geen hogere macht boven zich duldt. Uit de toespraken blijkt volgens de interpretatie van de onderzoeker niet dat er normen en regulering wordt opgelegd en ook niet dat Oeganda een hogere macht boven

zich duldt. Een voorbeeld waarin dit duidelijk volgens de interpretatie van de onderzoeker naar voren komt is de quote van Museveni in zijn toespraak van 2011 op pagina 13 van het Atlas bestand: *"products are determined by the market, not by governments. (…) The colonial approach is no longer possible: produce the coffee and cotton, etc., we guarantee to buy them at guaranteed prices. The World of production is now for competition and it can be done."* Hiermee zegt president Museveni dat Oeganda niet langer produceert wat de Westerse wereld wilt dat ze produceren en te verkopen tegen afgesproken prijzen. Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni bepaalt Oeganda zelf wat ze willen produceren voor de internationale markt, waarbij het gaat om concurrentie tussen verschillende landen.

Ook is de hierboven genoemde quote een voorbeeld van de 3e stelling dat de staat een rationele actor is die naar maximalisatie van zijn eigenbelang streeft. Een ander voorbeeld daarvan is dat Oeganda op alle mogelijke internationale markten mee wilt doen en de concurrentie aan wilt gaan (2021, p. 12): *"the East African market through the EAC; the African market through CFTA; and the Global market, through the trade access agreements like AGOA, the Chinese preferential access market, the EU, EBA and also access to other markets on the merit of the quality and pricing of our products."*

De laatste stelling over veiligheid is het belangrijkste thema in de internationale betrekkingen komt terug in de toespraak van 2011 (p. 32): *"All the foregoing possible developments have been achieved because of the peace and stability the country has continued to enjoy."* Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni vestigt de VN het dienstverleningscentrum voor de Afrikaanse regio juist in Oeganda, omdat er vrede en stabiliteit heerst in Oeganda.

De behandeling van de theorie komt ook terug in de methode van kritische rapporten van NGO's en wetenschappelijke case studies.

7.1 Beantwoording deelvraag: Hoe ziet African agency er door president Museveni uit?

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van president Museveni, zegt Museveni dat Oeganda zelf gaat bepalen welke producten ze voor de wereldmarkt gaan produceren in plaats van wat opgedragen wordt door met name Europese landen (2021, p. 13): "*The colonial approach is no longer possible: produce the coffee and cotton, etc., we guarantee to buy them at guaranteed prices. The World of production is now for competition and it can be done."*

Museveni heeft volgens de interpretatie van de onderzoeker stevige kritiek op internationale gemeenschap wat betreft het ontwikkelen van coronavaccins door Oeganda (2021, p. 16): *"On the side of the vaccine, we are moving very well only that we were delayed with the perception that Africa is not supposed to manufacture vaccines but was only supposed to buy from others and also work as foot soldiers in doing field research for others to develop and own the vaccines."* Hier zegt Museveni dat Oeganda bij de ontwikkeling van coronavaccins vertraging heeft opgelopen, vanwege de Westerse perceptie dat Afrika geen vaccins moet produceren maar alleen van anderen moet kopen. Hij wilt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda serieuzer genomen wordt in de internationale politiek.

Museveni zegt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda een groei moet gaat doormaken, waardoor ze meer waard worden dan individuele bedrijven in de rest van de wereld (2021, 19): *"I, therefore, do not accept the minimalist approach by the Ministry of Finance where the people of Uganda generate wealth that is smaller than the businesses of individual companies in other parts of the World."*

De doelstelling van Museveni voor Oeganda (2021, p.21): *"The target of all these efforts, is to ensure two things: prosperity of our people by helping them to create wealth for themselves as well as jobs for themselves and others and also ensuring security of our country."* Volgens de interpretatie

van de onderzoeker is het doel banen en welvaart voor Oegandezen te creëren, waardoor veiligheid van Oeganda wordt gecreëerd.

Uit bovenstaande quotes volgt volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden die Museveni uitspreekt dat er een sterke vorm van African agency uitgaat van president Museveni. Met name doordat hij zegt dat Oeganda zelf een coronavaccin gaat maken en Oeganda niet langer produceert wat Westerse landen willen dat ze produceren, maar dat Oegandezen zelf bepalen wat ze produceren voor de wereldmarkt.

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden die Museveni uitspreekt valt bij de vergelijking tussen de twee *State of the Nation* toespraken op dat er een duidelijke ontwikkeling is op het gebied van African agency in tussenliggende jaren. In 2011 richt president Museveni zich op zijn eigen land om in de voedselproductie zelfvoorzienend te worden en hij vergelijkt Oeganda alleen met omringende Afrikaanse partnerlanden in de East African Community. In 2021 richt Museveni zich vooral op buitenlandse handel en vergelijkt hij Oeganda met landen als de VS, India en Europese landen. Hij wilt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda voor de wereldmarkt gaat produceren en de concurrentie aangaat met alle andere landen in de wereld.

7.2 Beantwoording deelvraag: Wat is de kijk van de regering Museveni op het vluchtelingenmodel?

Wat erg opvalt volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni is dat het vluchtelingenmodel waar ze internationaal voor gelauwerd zijn (UNHCR, 2018; BBC, 2016) met geen woord terugkomt in de toespraken van 2011 en 2021. Ook al is er een jaar voor de toespraak van 2011 nog wetgeving bijgekomen, waarin wettelijk is vastgelegd dat vluchtelingen recht hebben op een stuk grond en voorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg (UNHCR, 2019). In 2010 werd ook besloten tot de oprichting van de East African Community, die wel uitvoerig behandeld werd in de toespraak van 2011. Het is daarom volgens de interpretatie van de onderzoeker opmerkelijk te noemen dat er in de toespraak van 2011 niet wordt gesproken over de ook net ingevoerde vluchtelingenwetgeving.

Een mogelijke verklaring voor het niet benoemen van het vluchtelingenmodel door Museveni is dat de toespraken zijn gericht aan het eigen volk, waarbij het vooral gaat over waar het overheidsgeld aan wordt besteed en hoe de economie ervoor staat (*State of the Nation*, 2011; 2021). Het vluchtelingenmodel wordt volgens BICC (2019) voorgesteld als zelfvoorzienend. Immers iedere vluchteling/ gezin krijgt een eigen stuk land die ze mogen bewerken om in eigen voedsel te voorzien (BICC, 2019). Maar er moet dus eerst land worden afgestaan aan de vluchtelingen, land dat anders besteed had kunnen worden en wat invloed kan hebben op de lokale bevolking die in die omgeving woonachtig is (BICC, 2019). Volgens de interpretatie van de onderzoeker gaat elke vluchteling die erbij komt in Oeganda, ten kostte van de hulpbronnen en overheidsdiensten die anders aan het eigen volk zou toekomen. Aangezien er bijna 1,6 miljoen vluchtelingen in Oeganda zijn (ReliefWeb, 2022), die ook allemaal recht hebben om gebruik te maken van overheidsdiensten als onderwijs en gezondheidszorg (UNHCR, 2019) kan dat voor krapte en lokale spanningen zorgen met de bevolking. Door niks te vertellen over de vluchtelingenopvang in zijn toespraken geeft volgens de interpretatie van de onderzoeker president Museveni geen voeding aan spanningen die kunnen ontstaan vanwege de grote vluchtelingenopvang. Op het internet zijn er geen artikelen gevonden die reppen over onrusten die zijn ontstaan ten gevolge van de toestroom van vluchtelingen.

Verderop in het onderzoek (bespreking OIOS-audit rapport en COVID-19 consequenties) komen nog meer verklaringen naar voren, waarom president Museveni mogelijk niet gesproken heeft over de opvang van vluchtelingen in zijn toespraken.

Wat overigens wel uitgebreid terugkwam in de toespraken is dat met financiële steun van de internationale gemeenschap behoorlijk wat ziekenhuizen en scholen werden gebouwd, maar er

wordt niet bij vermeld waarom ze daarvoor steunfondsen hebben ontvangen. Hieronder volgen quotes van Museveni waarin telkens wordt gezegd dat ze steunfondsen krijgen, maar niet waarom ze die ontvangen.

Voor de bouw van onder andere klaslokalen en lerarenwoningen krijgt Oeganda geld van de Wereldbank (2011, p. 20): *"Additional teachers' houses as well as classrooms, science laboratories, libraries and hostels in island or mountainous and other hard to reach areas are to be constructed under the universal Post-Primary Education and training (UPPET) World Bank funded project."* Aangezien er tussen 2016 en 2018 ruim 950 duizend vluchtelingen bij zijn gekomen en vluchtelingen wettelijk gezien onderwijs mogen genieten, zijn er veel meer leerlingen in Oeganda die onderwijs mogen genieten (UNHCR, 2019). Volgens de interpretatie van de onderzoeker zijn er daardoor veel meer klaslokalen en dergelijke nodig, maar dit wordt helemaal niet benoemd door Museveni alleen dat de Wereldbank de bouw van klaslokalen en lerarenwoningen en dergelijke financiert.

De Italiaanse regering financiert mede de bouw van personeelswoningen in gezondheidscentrums in Oeganda (2011, p. 24): *"Construction of staff accommodation in Health Centre IIs and Health Centre IIIs in Karamoja region with support from the Italian Government.*

2 regionale referentieziekenhuizen, 17 algemene ziekenhuizen en 27 gezondheidscentra worden met behulp van een lening van de Wereldbank gefinancierd (2011, p.24): *"Rehabilitation and re-equipping of 2 Regional Referral Hospitals (Moroto and Mubende Hospitals), 17 General Hospitals and 27 Health Centre IVs using a loan from the World Bank is underway."*

Oeganda heeft zelf subsidies gegeven aan instellingen voor gezondheidsopleiding, lerarenopleidingen, technische instellingen en hogescholen voor handel. In verschillende instellingen zijn bibliotheken ingericht en slaapzalen en klaslokalen gebouwd (Museveni, 2011, p.21): *"capitation grants have been paid in Health Training Institutions Teachers' colleges, Technical Institutions and Colleges of Commerce, among others. Libraries have been equipped, dormitories and classrooms constructed in several institutions."*

Er wordt één keer benoemd dat door oorlogvoering er lerarenwoningen bij 80 scholen in de gebieden Arua en Nebbi (grensgebieden met Congo) gebouwd moeten worden en er meer leerlingen moeten worden toegelaten, met meer leerlingen zegt hij volgens de interpretatie van de onderzoeker dus indirect dat dit om vluchtelingen gaat. Museveni (2011, p. 19): *"Construction of teachers houses in 80 schools in Arua and Nebbi and admission of more pupils in schools in war-affected areas e.g Laroo school."*

Een belangrijke maatregel die volgens de interpretatie van de onderzoeker in 2012 ingevoerd moet worden is de uitbreiding van het gratis secundair onderwijs voor iedereen in Oeganda (2011, p.20): *"A major intervention in 2012 is the extension of free secondary education to cover A' level with effect from 2012."*

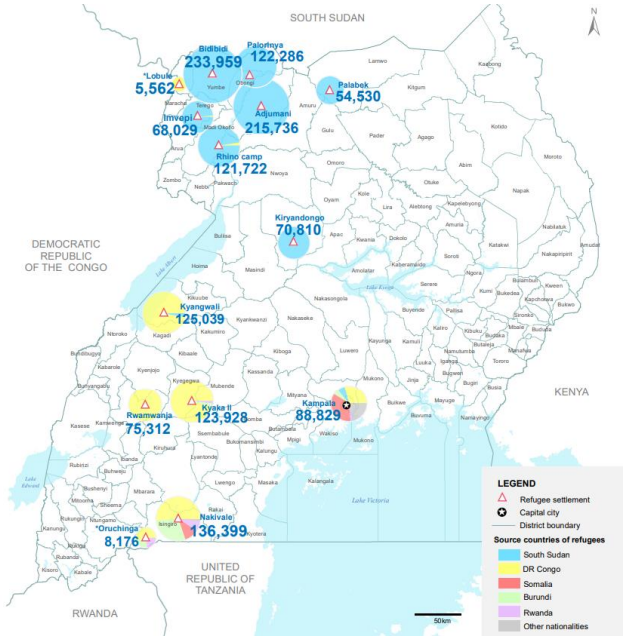
Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni krijgt het Oegandese volk alleen het gevolg te zien van de steunfondsen, dus alleen waaraan de internationale steunfondsen worden besteed. Dit wordt door de onderzoeker van deze studie geïnterpreteerd dat het volk alleen de prestatie van het in de wacht slepen van steunfondsen van de internationale gemeenschap door de regering Museveni te zien krijgen. Volgens de interpretatie van de onderzoeker wordt het vluchtelingenmodel dus vooral gepresenteerd aan de internationale gemeenschap als vooruitstrevend, om geld en middelen in de wacht te slepen van de internationale gemeenschap. En in de toespraken gericht aan het eigen volk worden alleen de gevolgen ervan getoond, de prestatie hoeveel steunfondsen de regering van Oeganda binnengesleept heeft en waaraan die steunfondsen worden besteed.

Deze interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni komt ook terug bij het oprichten van de dienstverleningscentrum voor de regio (Soedan, Congo en Burundi) van de VN voor vrede- ondersteuning missies (2011, p.32): *"With the establishment of this centre, a number of peace support functions hitherto carried out elsewhere in the region such as in the Democratic Republic of Congo, Burundi and Sudan are being relocated to Entebbe. Uganda is consequently benefitting a lot from this development in terms of procurements, employment, investment and tourism*

opportunities." Wat volgens de interpretatie van de onderzoeker opvalt aan de toespraak is dat de president niet benoemd dat de vele vluchtelingen die Oeganda opvangt juist uit deze landen komen, want dat zou volgens de interpretatie van de onderzoeker heel goed kunnen verklaren waarom de VN in Oeganda en niet in een ander land in de regio het dienstverleningscentrum voor de regio wilt oprichten. Museveni zegt: *"Uganda is consequently benefitting a lot from this development in terms of procurements, employment, investment and tourism opportunities."* Door alleen te zeggen wat het Oeganda voor geld, banen en middelen oplevert laat volgens de interpretatie van de onderzoeker Museveni aan het volk zien, de prestatie van de regering Museveni om het dienstverleningscentrum naar Oeganda te halen.

Kritische rapport UNHCR en wetenschappelijke case studies

Eerst zal worden ingegaan hoe het vluchtelingenmodel van Oeganda is vormgegeven. Daarna worden de bevindingen van de UNHCR uiteengezet en vervolgens komen case studies en andere kritische rapporten aan bod die hun licht schijnen op de praktijk van het vluchtelingenmodel. Daarna wordt de laatste deelvraag beantwoord: Hoe gaat het in de praktijk aan toe bij African agency en het vluchtelingenmodel?

Figuur 7: Vluchtelingenopvangplekken in Oeganda en herkomstlanden van vluchtelingen (UNHCR, 2021).

Oeganda is momenteel het grootste vluchtelingenopvangland van heel Afrika, het vangt momenteel bijna 1,6 miljoen vluchtelingen op (ReliefWeb, 2022). Op figuur 7 is te zien dat de vluchtelingen verspreid door het hele land ondergebracht zijn in opvangplekken (UNHCR, 2021). Op figuur 7 is daarnaast te zien wat de herkomstlanden zijn van de vluchtelingen per opvangplek. De totale vluchtelingenbevolking van 1,6 miljoen in Oeganda is divers en omvat 10 nationaliteiten, waarbij meer dan 82 procent vrouwen en kinderen zijn (UNHCR, 2019). Dat Oeganda zoveel vluchtelingen opvangt komt met name doordat er in de buurlanden Zuid- Soedan en Congo conflicten speelden tussen verschillende lokale bevolkingsgroepen tussen juni 2016 en juli 2018, waardoor mensen massaal de grens over vluchtten om aan de spanningen en het geweld te ontkomen (UNHCR, 2019). In die twee jaar ontving Oeganda 958.260 vluchtelingen, waarvan ruim 700 duizend uit Zuid- Soedan en ruim 200 duizend uit Congo komen. Die 958 duizend vluchtelingen is maar liefst 2/3 van het huidige totaal aantal vluchtelingen in Oeganda, dit wat dus ook de grootste instroom van vluchtelingen die Oeganda in zijn geschiedenis te verwerken kreeg (UNHCR, 2019). De UNHCR (2019)

stelt dat ondanks de omvang van de gelijktijdige noodsituaties, Oeganda in staat is geweest zijn grenzen open te houden voor alle vluchtelingen.

Vluchtelingenmodel

In de Vluchtelingenwet 2006 en de Vluchtelingenverordening 2010 staan de rechten van de vluchtelingen, deze zijn: toegang tot het grondgebied en het beginsel van non-refoulement (= niet terugsturen naar een onveilig land), verstrekking van individuele registratie en documentatie, toegang tot sociale diensten, waaronder onderwijs en gezondheidszorg, het recht op werk en het recht om een bedrijf op te richten (UNHCR, 2019).

De regering van Oeganda heeft in 2015 formeel de Settlement Transformation Agenda (STA) ingevoerd, die het nationale rechtskader omvat en gericht is op het bereiken van zelfredzaamheid voor vluchtelingen en het brengen van sociale ontwikkeling naar Oegandese onderdanen in opvanggebieden voor vluchtelingen door middel van zes hoofddoelstellingen: 1) Landbeheer, 2) Duurzame bestaansmiddelen, 3) Bestuur en rechtsstaat, 4) Vreedzame coëxistentie, 5) Milieubescherming, 6) Infrastructuur van de gemeenschap (Mwenyango, 2020).

De inspanningen om de Oegandese STA te ondersteunen werden al in 2015 snel gemobiliseerd via een programma genaamd Refugee and Host Population Empowerment (ReHoPE). ReHoPE is een gezamenlijke strategie van de VN en de Wereldbank ter ondersteuning van de STA, deze richt zich op de behoeften aan duurzame middelen van bestaan, infrastructuur en integratie van sociale diensten van zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen. Met een lening van 50 miljoen dollar van de Wereldbank (WB) startte de regering van Oeganda een vijfjarig Development Response to Displacement Impact Project (DRDIP) om de toegang tot sociale diensten, uitbreiding van de economische mogelijkheden en verbetering van het milieubeheer voor Oegandese onderdanen en vluchtelingen in opvanggebieden te verwezenlijken (Mwenyango, 2020).

De STA is de praktische toepassing van het Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF). De uitrol van het CRRF wordt geleid door de regering van Oeganda, "ontwikkeld en geïnitieerd" door UNHCR, aldus de UNHCR (2019).

De CRRF-stuurgroep is een beleids- en besluitvormingsorgaan waaraan actieve deelname vereist is van regeringsvertegenwoordigers van het Bureau van de premier van Oeganda, ministeries, bilaterale partners, internationale financiële instellingen, VN, nationale en internationale NGO's, de particuliere sector, lokale overheden en vertegenwoordigers van de gastgemeenschappen en vluchtelingen (UNHCR, 2019). Het secretariaat heeft een mandaat op het gebied van beleid, toezicht, coördinatie, lering trekken uit de ervaringen en het mobiliseren van middelen om ervoor te zorgen dat een alomvattende reactie op de vluchtelingenproblematiek wordt geleverd.

Kritisch rapport UNHCR

Volgens UNHCR (2019) wordt er regelmatig toezicht gehouden door uitgaven via papierwerk te controleren en resultaten in de praktijk na te gaan, reflecties van belanghebbenden en enquêtes onder gezinnen te houden. Om het huidige responsmodel bij een massale toestroom en gelijktijdige noodsituaties te kunnen handhaven, is een snelle toepassing van het CRRF van cruciaal belang gebleken voor de betrokkenheid van ministeries en ontwikkelingsactoren.

Oeganda heeft volgens UNHCR (2019) duidelijk aangegeven waar de internationale gemeenschap nuttig steun kan verlenen voor een alomvattende en mensgerichte in de districten waar vluchtelingen worden opgevangen. Volgens de interpretatie van de onderzoeker is African agency van Oeganda hieruit op te maken, immers Oeganda bepaald waar de internationale gemeenschap hulp kan verlenen en niet andersom.

In recente nederzettingen werd er ook land weg gegeven door de lokale gastgemeenschappen, zodat hun eigen gebied wordt ontwikkeld met middelen van de Wereldbank. Vroege indicatoren in deze lokale gebieden zijn verbeterde wegen, toegang tot duurzame watersystemen, inplanting van scholen, verbeterde gezondheidszorg. In plaats van tijdelijke structuren op te zetten voor diensten als onderwijs en gezondheidszorg in de

vluchtelingennederzettingen, worden middelen uitgetrokken om de bestaande infrastructuur te verbeteren. Ofwel lange termijn oplossingen voor iedereen die daar woont. De Oegandese burgers in de opvanggebieden hebben door deze investeringen meer toegang tot diensten dan voordat de vluchtelingen aankwamen. De nederzettingenaanpak werpt zijn vruchten af voor Oeganda, omdat deze aanpak ervoor zorgt dat de integratie tussen vluchtelingen en gastgemeenschappen wordt verbeterd (UNHCR, 2019).

Oeganda ‘s vluchtelingenmodel laat zien dat voorbereiding en een gezamenlijke planning door vroegtijdige ontwikkelingsinterventie essentieel is voor een kwalitatief hoogstaande en snelle respons. De meest recente noodsituatie (toestroom Zuid-Sudanezen) in Oeganda hebben duidelijk aangetoond dat flexibiliteit van humanitaire financiering en actie van cruciaal belang blijft om levens te redden en in onmiddellijke behoeften te voorzien. Vroegtijdige planning en investeringen kunnen ook de druk van vluchtelingen op nationale diensten en infrastructuren verminderen, waardoor spanningen binnen de gastgemeenschappen worden vermeden.

Wat duidelijk is geworden door de grote toestroom van Zuid-Sudanezen dat het huidige vluchtelingenmodel niet duurzaam is. De toestroom legt een zware druk op de al overbelaste nationale stelsels, met name op het gebied van opvangcapaciteit, onderwijs en gezondheidsdiensten. Nieuwe doorgangs- en opvangcentra voor vluchtelingen en nieuwe nederzettingen moesten worden geopend en oude nederzettingen moesten worden uitgebreid.

In 2018 waren 58% van de vluchtelingenkinderen ingeschreven voor basis- en voortgezet onderwijs, op een totaal van 593.262 kinderen. Slechts 46% van de vluchtelingenkinderen heeft toegang tot formeel en informeel onderwijs met een aanzienlijke genderkloof tegenover meisjes (CRRF, 2018).

Volgens het CRRF (2018) werken gezondheidscentra vaak boven hun capaciteit, met een tekort aan personeel, medische apparatuur en voorraden, waardoor zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen een verhoogd risico lopen.

Het toenemende aantal vluchtelingen en de groeiende bevolking hebben een negatief effect op land, middelen en milieu (waaronder het kappen van bomen voor brandhout en voor de bouw en een gebrek aan duurzame watervoorziening). Hoewel op centraal niveau de water- en milieuwerkgroepen plannen maken voor duurzame oplossingen, zijn de nederzettingen nog steeds in hoge mate afhankelijk van het vervoer van water per vrachtwagen, wat hoge exploitatiekosten met zich meebrengt en de bestaande wegen verslechtert (CRRF, 2018).

Volgens het UNHCR (2019) is extra internationale steun nodig om Oeganda ‘s open-deur-asielbeleid en progressieve ontwikkelingsgerichte model in stand te houden. De ongekende toename van het aantal vluchtelingen en het langdurige verblijf van vluchtelingen in Oeganda legt een buitensporige druk op de overbelaste middelen van de staat en de gastgemeenschappen. Humanitaire oproepen worden chronisch en ernstig onder gefinancierd, waardoor er druk is op de binnenlandse middelen en kwetsbaarheden zij voor de opvang van de vluchtelingen (UNHCR, 2019). Vanwege de grote toename van het aantal vluchtelingen in de jaren 2016-2018 werden internationaal landen en NGO’s opgeroepen om meer middelen en geld beschikbaar te stellen aan Oeganda om de opvang in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat er geen spanningen zouden ontstaan met de lokale bevolking (UNHCR, 2019). Vele landen en NGO’s gaven gehoor aan deze oproep en verhoogden hun bijdrage. Het EU-trustfonds verdubbelde zijn financiering van 10 miljoen naar 20 miljoen euro. Duitsland afzonderlijk voegt nog 10 miljoen euro toe voor economische kansen voor vluchtelingen en gastgemeenschappen. De Wereldbank verstrekt aanvullende steun van 268 miljoen US-dollar voor de financiering van middellange- tot langetermijninvesteringen in een combinatie pakket van zachte leningen en subsidies ter ondersteuning van gastgemeenschappen en vluchtelingen. En UNICEF-programma's zijn inmiddels in alle districten waar vluchtelingen zijn aanwezig, met name gericht op onderwijs (UNHCR, 2019).

Wetenschappelijke case studies over Oeganda

De onderzoekers Betts, Chaara, Omata en Sterck (2019) hebben veldwerkonderzoek gedaan in Kenia en Oeganda, daaruit kwam naar voren dat het een groot verschil uitmaakt of aan vluchtelingen recht gegeven wordt om te werken en zich vrij te bewegen of niet. Want het leidt volgens de onderzoekers in Oeganda tot een grotere mobiliteit, hogere inkomens, lagere transactiekosten, en meer duurzame bronnen van werkgelegenheid in vergelijking met Kenia waarin vluchtelingen geen recht hebben op werk of vrijheid van verkeer. Uit de regressieanalyse van deze studie blijkt dat vluchtelingen met een baan gemiddeld 16% meer inkomen hebben in Oeganda dan vluchtelingen met een baan in Kenia, ook al hebben beide landen over het algemeen gelijke inkomens. Dit komt omdat in Oeganda vluchtelingen papieren hebben en mogen werken en in Kenia vluchtelingen veelal illegaal werk verrichten. Volgens Betts, Chaara, Omata en Sterck (2019) verdient Oeganda daarom lof en internationale steun voor het blijven omarmen van het vluchtelingenmodel. De regelgeving is zeker niet perfect, maar regelgevend kader kan als positief worden beschouwd in termen van zijn nadruk op sociaal-economische rechten (Betts, Chaara, Omata en Sterck, 2019).

Het BICC (2019) heeft drie maanden veldonderzoek in noordelijk en zuidelijk Oeganda gedaan. Oeganda is de grootste vluchtelingenpopulatie van Afrika en is, na Turkije en Pakistan, het op twee na grootste land ter wereld dat vluchtelingen opneemt. De onderzoekers hadden zich gericht op drie aspecten: Toegang tot land, werkgelegenheid en onderwijs, en groepsrelaties (BICC, 2019). Uit de bevindingen blijkt dat de vluchtelingen in Oeganda verre van zelfredzaam en sociaal geïntegreerd zijn. Hoewel vluchtelingen in Oeganda wel land krijgen, zijn de kwaliteit en de grootte van de toegewezen percelen zo minimaal dat ze niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien met landbouwproductie. Dit staat zelfredzaamheid in de weg die betoogd werd met het vluchtelingenmodel. Dit dwingt vluchtelingen vaak te lenen of te bedelen voor voedsel of non-food artikelen te verkopen om de slechte oogst en/of maandelijkse voedselrantsoenen aan te vullen. Bovendien stelt het BICC (2019) dat er nog steeds een zeer grote afhankelijkheid van watertransporten is en dat daarmee de druk op natuurlijke hulpbronnen zoals water en brandhout een aanzienlijke impact op het milieu heeft. Waterleidingen worden wel aangelegd, maar vorderen zeer gestaag. Veel vluchtelingen kunnen geen gebruik maken van hun recht op werkgelegenheid of vrij verkeer, omdat er nauwelijks duurzame arbeidsmogelijkheden zijn stelt het BICC (2019). Daarnaast is de infrastructuur die hen zou verbinden met markten nog altijd slecht. Zelfs als vluchtelingen erin slagen een klein bedrijfje op te zetten, zijn er onvoldoende kopers en markten om zelfvoorzienend te worden. De meeste vluchtelingen blijven dus afhankelijk van voedselrantsoenen, die de laatste tijd ook verminderd zijn. Wat wel heel goed gaat volgens het BICC (2019) is dat schoolkinderen zeer gemotiveerd zijn, omdat de onderwijsmogelijkheden voor vluchtelingenkinderen zeer goed zijn.

De huidige focus van hulporganisaties op de situatie in het noorden als gevolg van de recente grote toevloed van vluchtelingen uit Zuid-Soedan is een andere kritieke factor van Oeganda ‘s vluchtelingenbeleid. Het verwaarlozen van de situatie van vluchtelingen in oudere nederzettingen, zoals in het zuiden, en het onderdrukken van hulp in deze gebieden zou nieuwe hindernissen kunnen opwerpen voor de vluchtelingen het bereiken van zelfredzaamheid (BICC, 2019).

De bevindingen van de studie van het BICC (2019) illustreren dat Oeganda ‘s strategie van zelfredzaamheid en de CRRF niet waren ontworpen om een volledige sociaal en economische integratie van vluchtelingen te bewerkstelligen, maar veeleer gebaseerd zijn op het idee van een tijdelijke lokale integratie van vluchtelingen tot hun uiteindelijke terugkeer. De studie van het BICC (2019) toont aan dat zelfredzaamheid nauwelijks kan worden bereikt zonder een zekere mate van sociaal en economische integratie. Het vluchtelingenmodel blijft dus achter bij de verwachtingen die waren gewekt met betrekking tot van het vinden van duurzame oplossingen voor de vluchtelingen in deze landen.

De case studie toont aan dat het louter vaststellen van het recht op werk, vrij verkeer en een stuk grond land voor vluchtelingen niet voldoende is om de zelfredzaamheid of de lokale integratie

van vluchtelingen te verwezenlijken. In plaats daarvan, moeten regeringen en hulporganisaties ervoor zorgen dat vluchtelingen ook van hun rechten kunnen profiteren door de nodige infrastructuur aan te bieden zodat zij zich vrij kunnen verplaatsen en toegang hebben tot markten.

Het BICC (2019) stelt dat wanneer de regering grond ter beschikking stelt van vluchtelingen, zij ervoor moet zorgen dat de grond groot genoeg is voor het verbouwen van voldoende hoeveelheden gewassen en dat er voldoende water beschikbaar is. Daarnaast zijn niet alle vluchtelingen landbouwers, daarom zouden er alternatieve werkgelegenheidskansen moeten worden geboden, zodat eerder verworven vaardigheden behouden blijven en alternatieve inkomens verzekerd zijn. In het algemeen zijn er lange termijn benaderingen nodig, zoals het scheppen van duurzame werkgelegenheid.

Oeganda 's vluchtelingenmodel heeft vluchtelingen meer kansen geboden dan in andere landen in de regio waar vluchtelingen worden opgevangen, zoals in Kenia of Tanzania. Maar volgens het BICC (2019) is er nog een lange weg te gaan voordat het een rolmodel voor de integratie van vluchtelingen kan worden genoemd.

Ahimbisibwe (2019) stelt dat Tanzania vroeger ook een open land voor vluchtelingen was, maar dat is veranderd in een restrictief asielbeleid omdat de hoeveelheid vluchtelingen spanningen in de maatschappij veroorzaakten. De verwachting was volgens Ahimbisibwe (2019) dat Oeganda zich op dezelfde manier zou gaan gedragen en een minder gastvrij vluchtelingenbeleid zou voeren, maar dit is tot op heden niet gebeurd.

Volgens Bildung (2022) hebben de Oegandese gemeenschappen tot op heden in overgrote meerderheid ingestemd met de vestiging van vluchtelingennederzettingen op hun grondgebied. Maar lokale gemeenschappen staan tegenwoordig niet meer zo makkelijk land af in ruil voor ontwikkeling van hun gebied, omdat het langer duurt voordat de middelen van de Wereldbank ter beschikking worden gesteld. Volgens Bildung (2022) kan de duurzaamheid van Oeganda 's vluchtelingenmodel in gevaar komen, zodra de financiële steun van de internationale gemeenschap afneemt.

Volgens Titeca (2022) is de Oegandese regering afhankelijk van hulp van de internationale gemeenschap, maar heeft de internationale gemeenschap ook belangen bij het succesverhaal als bewijs dat het beleid van de Verenigde Naties werkt. Volgens Titeca en Fahey (2016) is Oeganda bijzonder handig om gedragingen te vertonen die de steun van internationale donoren veiligstellen en het tegelijk in staat stelt om de belangen van donoren te koppelen aan het succes van Oeganda. In de loop van zijn geschiedenis heeft het Museveni-regime zichzelf gepresenteerd als een succesvol economisch model, een cruciale geopolitieke bondgenoot die vrede en stabiliteit in de regio waarborgt en als een modelland voor vluchtelingen (Titeca & Fahey, 2016).

Toch bleek in 2018 dat het Oegandese vluchtelingenbeleid te lijden had onder grootschalige corruptie, zie auditrapport hieronder (Okiror, 2019). Titeca (2022) stelt dat de wederzijdse afhankelijkheid een vruchtbare voedingsbodem vormde voor corruptie, en een negatieve invloed had op de verantwoordingsplicht. Net zoals het Museveni-regime in het verleden heeft kunnen profiteren van een beeld van succes om verantwoording over bestuurlijke misstappen af te wenden, is het er nu grotendeels in geslaagd om verantwoording over corruptie in zijn vluchtelingenbeleid te ontlopen.

Auditrapport VN

In het auditrapport van november 2018 door het Office of Internal Oversight Services (OIOS) van de VN, bleek dat de vluchtelingenorganisatie UNHCR-donorfondsen in Oeganda kritisch verkeerd heeft beheerd (Okiror, 2019). Dit is het eerste auditrapport waarin misstanden worden vastgesteld bij de UNHCR in Oeganda (Okiror, 2019).

In het OIOS-rapport komen een paar zaken van wanbeheer naar voren die onder de verantwoordelijkheid van UNHCR lagen, zoals een contract van $ 7,9 miljoen voor wegreparaties

toegekend aan een aannemer zonder ervaring in wegenbouw en dubieuze betalingen aan vrachtwagen- en busbedrijven ter waarde van $ 7,7 miljoen (Parker, 2018).

Uit de audit bleek ook dat UNHCR de Oegandese overheid $ 14,6 miljoen betaalde om een nieuw vluchtelingenregistratieplatform op te zetten en te runnen. Het IT- en biometrische systeem kon echter de grote Zuid-Soedanese vluchtelingenstroom van 2017 niet aan en het probleem met het systeem kon niet op tijd worden opgelost. Er was hierbij niet zozeer sprake van verkeerd beheer, maar eerder van overmacht. Wel was er kritiek dat de UNHCR zelden toegang had tot de gegevens die nodig waren voor planning en verificatie ervan (Parker, 2018).

Door dreiging van bevriezing van donorfondsen en om het vertrouwen van donoren te helpen herstellen, bracht de Oegandese regering ertoe haar hoofd vluchtelingenzaken te vervangen en in te stemmen met een volledige hertelling van de vluchtelingenpopulatie door het UNHCR (Okiror, 2019). De vluchtelingen werden herteld en opnieuw geregistreerd met behulp van de nieuwste systemen van UNHCR, met een kostenplaatje van $ 11 miljoen. Uit de hertelling bleek Oeganda rond de 300 duizend minder vluchtelingen te hebben dan eerder gemeld, dus niet 1,25 miljoen vluchtelingen kwamen de grens over tussen 2016 en 2018 maar 958 duizend (Okiror, 2019).

De Oegandese vluchtelingensector kan in de problemen komen nadat twee van de vier grootste donorlanden geld bevroren hebben voor de VN-vluchtelingenorganisatie als gevolg van wanbeheer die in de interne VN-audit aan het licht kwamen (Okiror, 2019). Duitsland en het Britse ministerie voor Internationale Ontwikkeling (DFID) bevestigden beide dat ze de financiering aan de UNHCR Oeganda hebben bevroren. De stap van het Verenigd Koninkrijk en Duitsland kan verstoringen veroorzaken van essentiële levensreddende hulp voor vluchtelingen, stelt de VN-vluchtelingenorganisatie (Okiror, 2019).

DFID heeft de UNHCR gevraagd om gedetailleerde informatie te verstrekken over de vraag of er Britse financiering verloren is gegaan als gevolg van problemen die in de audit naar voren zijn gebracht. En er zal pas verdere financiering worden verstrekt als de problemen die in de recente audit aan de orde zijn gesteld door de UNHCR naar behoren zijn aangepakt (Okiror, 2019).
Duitsland stelde dat verdere financiering afhankelijk was van de implementatie van strenge integriteitsmaatregelen en dat ze de financiering in Oeganda zal voortzetten zodra de nodige maatregelen adequaat geïmplementeerd zijn. Duitsland heeft wel aangegeven dat ze de andere projecten van de UNHCR wereldwijd blijven ondersteunen, daarbij wel gesteld dat de humanitaire hulp op de "meest effectieve en efficiënte manier" moeten worden gebruikt (Okiror, 2019).
In 2019 was UNHCR Oeganda vanwege de versterkte donorcontrole als gevolg van de audit, niet in staat om aan zijn belangrijkste begrotingsvereisten voor gezondheidszorg en onderwijs te voldoen (Okiror, 2019). Pouilly (UNHCR-woordvoerster) bevestigde dat onderwijs, water en geestelijke gezondheidszorg tot de diensten behoorden die het meeste risico liepen en dat de onderhandelingen met donoren aan de gang waren (Okiror, 2019).

Pouilly van het UNHCR stelde dat een paar van de kritieke problemen die in de audit waren geïdentificeerd al waren opgelost (Okiror, 2019). Een daarvan is kritischer kijken naar de selectie en inkoop van partners en de capaciteit op beheer en toezicht vergroten door nieuwe mensen aan te nemen die een goede staat van dienst hebben. Daarnaast zijn de vluchtelingen herteld en opnieuw geregistreerd met behulp van de nieuwste systemen van UNHCR en is de opvang verbeterd. Pouilly stelde dat twee donoren aanvullende informatie hebben ontvangen over de versterking van de UNHCR operationele respons in Oeganda en de inspanningen om risico's te beperken. Ze stelt dat de UNHCR ervoor zorgt dat de donoren alle informatie en garanties krijgen die ze nodig hebben, zodat ze uiteindelijk weer activiteiten in Oeganda kunnen financieren. Want het gebrek aan financiering vertaalde zich direct in meer ontberingen voor de vluchtelingen en hun gastgemeenschappen (Okiror, 2019).

Volgens van Laer van het International Refugee Rights Initiative, is het laatste wat vluchtelingen in Oeganda nodig hebben een vermindering van de middelen om hen te ondersteunen (Okiror, 2019).

Wetenschappelijke artikelen met betrekking tot de invloed van COVID-19 op de vluchtelingen in Oeganda

Volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) dienen de meest verwoestende gevolgen van COVID-19 zich voor bij vluchtelingen, omdat binnen vluchtelingenkampen zelfisolatie en maatregelen om sociale afstand te bewaren bijna onmogelijk uit te voeren zijn. Vanwege het gevaar om een COVID-19 besmetting op te lopen heeft een deel van het internationale personeel van NGO's en de VN de vluchtelingenkampen verlaten. En in veel steden worden vluchtelingen geconfronteerd met uitsluiting van de toegang tot overheidsdiensten, omdat de lokale bevolking bang is een COVID-19 besmetting op te lopen (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020).

Volgens Clark-Kazak (2020) proberen veel vluchtelingen deze leemten op te vullen, door vluchtelingen geleide organisaties op te richten. Deze organisaties geleid door vluchtelingen spelen al een tijdje een belangrijke maar volgens Clark-Kazak (2020) verwaarloosde rol bij het bieden van bescherming en bijstand aan andere vluchtelingen in kampen en steden over de hele wereld. Het is duidelijk dat velen van hen zeer gewaardeerd worden door hun gemeenschappen en dat sommige op indrukwekkende schaal werken (Clark-Kazak, 2020). Uit de studie van Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) blijkt dit ook, want heel veel vluchtelingen gaven in hun onderzoek aan dat zij minstens evenveel vertrouwen hebben op steun op gemeenschapsniveau dan op internationale hulp. De onderzoekers Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) ondervroegen vluchtelingen in Oeganda en Kenia naar hun voornaamste bron van sociale bescherming tijdens de corona pandemie. Hieruit kwam naar voren dat meer dan 90% van de ondervraagden stelden dat ze in een noodsituatie eerst een beroep zouden doen op gemeenschapsniveau en vervolgens pas op grotere ngo's of internationale organisaties. Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) stellen dat organisaties onder leiding van vluchtelingen belangrijke bijdragen hebben geleverd bij de 1,6 miljoen vluchtelingen in Oeganda. Enkele voorbeelden hiervan zijn: In de Nakivale-nederzetting in het zuidwesten van Oeganda hebben medewerkers van de Wakati stichting die normaal aan kleinschalige bouwprojecten werken, kleurrijke gezichtsmaskers genaaid en uitgedeeld. In Arua in het noorden van Oeganda, heeft het Global Society Initiative for Peace and Democracy een voorlichtingscampagne opgezet die gericht is op preventieve maatregelen met betrekking tot afstand houden, hygiëne en sanitaire voorzieningen in de vluchtelingenkampen om de verspreiding van het virus te helpen vertragen (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020).

Veel van de meest acute problemen doen zich echter voor in stedelijke gebieden. Sommige vluchtelingen hebben aangegeven banger te zijn voor de gevolgen van het virus dan het virus zelf, want de gevolgen omvatten beperkte toegang tot voedsel, medicijnen en basisdiensten (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). In Kampala kregen veel vluchtelingen in april 2020 bijvoorbeeld te maken met ernstige voedseltekorten als gevolg van de lockdown. Volgens de aanwezigen erkende UNHCR tijdens zijn stedelijke coördinatievergaderingen op COVID-19 dat vluchtelingen in Kampala dringend hulp nodig hadden, maar dat de UNHCR door praktische en financiële beperkingen moeite had om in de voedsel- en medische behoeften te voorzien (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020).

Ook in Kampala hebben organisaties die door vluchtelingen worden geleid hulp geboden door voedsel en zeep te voorzien, dit komt doordat deze organisaties al een tijd bestonden en daardoor voorraden in opslag hadden. Een van die organisaties genaamd YARID (Young African Refugees for Integral Development) hebben manden met voedsel uitgedeeld aan de meest kwetsbaren in de gemeenschap, waarbij de ontvangers werden geïdentificeerd via gemeenschapsnetwerken (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Zij krijgen volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) echter zelden internationale financiering of erkenning als belangrijke operationele partners van een humanitair systeem dat nog steeds uitgaat van een sterke scheiding tussen de verstrekker en de begunstigde.

Hulp en bescherming bieden door vluchtelingen is niet uniek voor Oeganda, maar is te vinden in bijna elke hedendaagse vluchtelingencrisis van Myanmar tot Venezuela (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Deze hulp bestaat uit activiteiten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, levensonderhoud, financiën en huisvesting. Hoewel het veel organisaties aan capaciteit ontbreekt,

hebben zij vaak een comparatief voordeel in termen van vertrouwen, sociale netwerken en aanpassingsvermogen op gemeenschapsniveau. Dit zijn allemaal factoren die van cruciaal belang zijn in de context van een pandemie (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020).

Volgens Robillard, Atim en Maxwell (2021) resulteerde de Wereldtop voor humanitaire hulp in 2016 in een akkoord waarin sterk de nadruk werd gelegd op het concept "lokalisatie", dit houdt in dat de lokale eerste hulpverleners erkent en ondersteunt worden bij het helpen van mensen in het lokale gebied die door een crisis zijn getroffen. Vijf jaar na dato is er in de praktijk volgens Robillard, Atim en Maxwell (2021) nog niet veel met dit akkoord gebeurd, met name als het gaat om het werken met organisaties die door vluchtelingen worden geleid. De weinige organisaties die het goed doen, hebben dit meestal gedaan door het humanitaire systeem volledig te omzeilen en in plaats daarvan via internationale netwerken fondsen te werven.

De UNHCR heeft aangegeven bereid te zijn met deze door vluchtelingen geleide organisaties samen te werken, met name in het kader van de COVID-19-pandemie, maar financiering voor deze manier van werken is vrijwel niet aanwezig. Dit heeft volgens Robillard, Atim en Maxwell (2021) te maken met dat de meeste donorregeringen de ontvangers van subsidies aanzienlijke verantwoordings- en nalevingsnormen opleggen, waaraan de meeste kleinschalige, door vluchtelingen geleide groepen niet kunnen voldoen. Aan de ene kant klaagt VN-personeel dat door vluchtelingen geleide organisaties moeilijk om mee samen te werken zijn, over het algemeen onvoldoende capaciteit hebben en soms zeer kritisch tegenover de VN en internationale NGO's staan. Aan de andere kant staan nationale regeringen en nationale NGO’s vaak ook wantrouwend tegenover organisaties die door vluchtelingen worden geleid (Robillard, Atim & Maxwell, 2021).

Volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) zouden in de context van COVID-19, organisaties die door vluchtelingen worden geleid (en andere gemeenschapsorganisaties) een aantal rollen kunnen spelen bij de ondersteuning van de humanitaire respons:

- Verstrekken van informatie aan het publiek:

Zoals overal in de wereld is er verkeerde informatie in omloop over het coronavirus, daarom is het van belang dat er correcte informatie wordt verstrekt en dialogen worden aangegaan.

- Inzet van gezondheidswerkers in de lokale gemeenschap:

De laatste jaren zijn zorgverleners uit de lokale gemeenschap in ontwikkelingslanden erkend als belangrijke actoren in de gezondheidszorg en worden zij steeds vaker ingezet in vluchtelingenkampen. Zij kunnen taken vervullen als: het opsporen van infecties, steun verlenen bij basispreventie, revalidatie en gezondheidsbevordering.

- Opsporing en monitoring:

Op plekken waar afstandsmaatregelen met betrekking tot corona niet kunnen worden gewaarborgd, is minder controle door hulpgevende organisaties waardoor de verspreiding van infecties moeilijk is vast te stellen. Een middel dat hierbij kan helpen zijn mobiele technologie en apps die al eerder door humanitaire organisaties zijn verstrekt, zodat op gemeenschapsniveau verslag kan worden uitgebracht over zaken als het functioneren van boorputten, schoolbezoek en geboorteregistratie. Deze mobiele technologie zou ook kunnen worden gebruikt om een belangrijke rol te spelen ter ondersteuning van het opsporen en de verspreiding van corona en andere virussen.

- Aanvulling van capaciteitstekorten:

Nu veel hooggeplaatste humanitaire medewerkers niet in de vluchtelingenkampen aanwezig zijn en de hulpbudgetten worden bedreigd, kunnen veel sociale diensten in de kampen onder druk komen te staan. Plaatselijk personeel en vrijwilligers hebben een belangrijke rol te spelen bij het vinden van manieren om essentiële diensten zoals onderwijs, voedseldistributie en water- en sanitaire voorzieningen te verstrekken onder de huidige COVID-19 afstandsmaatregelen.

- Beïnvloeding van sociale normen:

Om COVID-19 maatregelen door te voeren (zoals afstand houden tot elkaar) is soms gedragsverandering nodig in vluchtelingengemeenschappen, voor de beïnvloeding van sociale

normen moet vertrouwen worden opgebouwd binnen de gemeenschap, hierbij zou samenwerken met organisaties die door vluchtelingen worden geleid wellicht de best beschikbare optie zijn om dit te verwezenlijken.

Ook volgens Alio, Alrihawi, Milner, Noor, Wazefadost en Zigashane (2020) vraagt de COVID-19 aanpak om een zinvolle en belangrijke bijdrage en leiderschap van vluchtelingen. COVID-19 heeft volgens hen een grote impact gehad op vluchtelingen, door zowel de komst van het virus als door het overheidsbeleid dat als reactie daarop is uitgevoerd.

Over de hele wereld hebben vluchtelingenleiders en door vluchtelingen geleide organisaties zich gemobiliseerd om ondersteuning en essentiële informatie te bieden als reactie op de pandemie in hun regio's (Alio et al., 2020). Het gaat hierbij om het bieden van informatie en training aan vluchtelingen, voedseldistributie, juridische ondersteuning, werken in de gezondheidszorg en onderwijs. Vluchtelingen mobiliseren zich ook om het bewustzijn te vergroten van hoe hun medevluchtelingen worden beïnvloed door zowel het virus als de reacties van regeringen (Alio et al., 2020). Deze acties door vluchtelingen voor vluchtelingen, laten zien hoe vluchtelingen meestal de eerste hulpverleners zijn bij crises die hun gemeenschappen beïnvloeden. Internationale actoren als agentschappen van de VN, internationale NGO's en regeringen stellen dat ze worden beperkt door regelgeving die met COVID-19 gepaard gaan (Alio et al., 2020).

De UNHCR (2020) stelde met het Global Humanitarian Response Plan voor COVID-19 dat het belangrijk is om de acties die vluchtelingen al ondernemen te erkennen en te ondersteunen. Vooral omdat de coronacrisis in toenemende mate wordt gekenmerkt door beperkte mobiliteit en toegang door internationale actoren (Alio et al., 2020).

Historisch gezien wordt de deelname van vluchtelingenorganisaties zelden aangemoedigd. In de huidige crisis zijn er sterke redenen om hier dringend verandering in te brengen, vooral omdat de wereld geconfronteerd wordt met de mogelijkheid van opeenvolgende besmettingsgolven die veel normale humanitaire operaties voor onbepaalde tijd belemmeren. Als nieuwe partnerschappen tot stand kunnen komen, kan de coronacrisis een unieke kans bieden om duurzame modellen van participatief en inclusief humanitair bestuur tot stand brengen (Alio et al., 2020).

Om tot een betere situatie te komen moeten volgens Alio et al. (2020) donoren en humanitaire actoren nauw en rechtstreeks gaan samenwerken met door vluchtelingen geleide organisaties bij het ontwikkelen en implementeren van beleid met betrekking tot COVID-19. De nadruk moet liggen op het in kaart brengen en verbeteren van de organisatorische capaciteit, zodat door vluchtelingen geleide organisaties beter kunnen rapporteren. Dit maakt directe financiering mogelijk, waarbij donoren wellicht bereid moeten zijn hogere risiconiveaus te aanvaarden. Particulier geld en gebundelde fondsen kunnen nodig zijn om de risico's te beperken bij het testen van nieuwe financieringsmechanismen (Alio et al., 2020).

Alio et al. (2020) stelt dat de aanpak van COVID-19 in vluchtelingenkampen nog beter zou zijn als er niet alleen sprake is van samenwerken, maar van gelijkwaardige partners tussen door vluchtelingen geleide organisaties en donoren. Hierdoor worden de door vluchtelingen geleide organisaties niet slechts uitvoerders van de COVID-19 aanpak, maar nemen ze aan beleidsprocessen deel, waardoor ze het vermogen hebben om de resultaten te beïnvloeden (Alio et al., 2020).

Evenzo moet onderzoek naar de impact van COVID-19 op vluchtelingen in alle stadia van het onderzoeksproces meegenomen worden, tot op heden was dat niet het geval. De inclusie van vluchtelingen zal leiden tot onderzoek dat beter is geïnformeerd en beter kan worden verklaard (Alio et al., 2020).

Het valt volgens Alio et al. (2020) nog te bezien of regeringen, internationale organisaties, ngo's en andere actoren daadwerkelijk bereid zijn om de rol te erkennen die door vluchtelingen geleide reacties kunnen spelen. Door informatie te delen over wat vluchtelingen precies doen en gedaan hebben, zou kunnen helpen hierbij. Het is belangrijk om te erkennen hoe sterk, zinvol en substantieel vluchtelingenparticipatie kan zijn in de bestrijding van COVID-19 (Alio et al., 2020).

Ook Betts, Pincock, en Easton-Calabria (2018) bevestigen dat internationale organisaties verzuimen door vluchtelingen geleide gemeenschapsorganisaties te erkennen en/ of te financieren. Organisaties geleid door vluchtelingen hebben het over het algemeen moeilijk om erkenning en financiering te krijgen, omdat ze door donoren en internationale organisaties vaak worden gezien als niet in staat om te voldoen aan verantwoordings- en nalevingsnormen. Om dit op te lossen zouden internationale organisaties en NGO's opleidings- en capaciteitsopbouwprogramma's moeten ontwikkelen voor vluchtelingenleiders. En door meer samen te gaan werken door middel van formele partnerschapsstructuren kan de relatie tussen organisaties geleid door vluchtelingen en donoren en internationale organisaties worden verbeterd, waardoor makkelijker inzicht kan worden verkregen wat deze organisatie precies doen (Betts, Pincock, en Easton-Calabria, 2018).

Behandeling van internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019)

De basisstellingen van de internationale relaties realisme theorie zijn:

- In de internationale betrekkingen is de staat de belangrijkste actor
- De staat is een unitaire actor
- De staat is een rationele actor die naar maximalisatie van zijn eigenbelang streeft
- Veiligheid is het belangrijkste thema in de internationale betrekkingen

De eerste 2 stellingen dat de staat de belangrijkste en unitaire actor is in de internationale betrekkingen en niet NGO’s of lokale overheden, blijkt uit dat de regering van Oeganda aangegeven heeft waar de internationale gemeenschap nuttig steun kan verlenen voor een alomvattende en mensgerichte in de districten waar vluchtelingen worden opgevangen (UNHCR, 2019). Dus Oeganda bepaald waar de internationale gemeenschap hulp kan verlenen en niet andersom.

Volgens Viotti en Kauppi (2019) gaat het bij deze theorie om het ontbreken van een centrale autoriteit die de staten normen en regulering oplegt en deze theorie gaat ervan uit dat elke staat soeverein is en dat het zélf als de hoogste autoriteit geldt en het dus geen hogere macht boven zich duldt. Toen duidelijk werd dat niet al het donorgeld goed besteed was zorgden donorlanden voor druk op Oeganda door te dreigen met stopzetten van de steunfondsen, waardoor de Oegandese regering haar hoofd vluchtelingenzaken verving en instemde met een volledige hertelling van de vluchtelingenpopulatie door het UNHCR (Okiror, 2019). Maar dit was niet omdat ze een partij boven zich duldde, maar om te zorgen dat de donorfondsen niet werden bevroren. Immers steunfondsen ontvangen dragen bij aan de ontwikkeling van het land. Dit sluit ook aan bij de 3^{e} stelling dat de regering van Oeganda een rationele actor is die naar maximalisatie van zijn eigenbelang streeft.

Volgens de UNHCR (2019) helpen vroegtijdige planning en investeringen de druk van vluchtelingen op nationale diensten en infrastructuren te verminderen, waardoor spanningen binnen de gastgemeenschappen worden vermeden. Om een duurzaam vluchtelingenopvang te verwezenlijken is een veilige omgeving vereist. Hiermee wordt er voldaan aan de vierde basisstelling van de theorie, dat veiligheid de belangrijkste thema is in de internationale betrekkingen.

Kritiek op internationale relaties realisme theorie van Viotti en Kauppi (2019)

Na de theorie toegepast te hebben valt op dat er al snel voldaan wordt aan de basisstellingen van de theorie, waardoor er al snel sprake is van African agency. De theorie wordt wel gedeeltelijk bevestigd, omdat de basisstellingen wel vereisten zijn om tot African agency te komen. Maar aangeraden wordt om de theorie uit te breiden, omdat aan de sterkte van deze theorie wordt getwijfeld.

7.3 Beantwoording deelvraag: Hoe gaat het in de praktijk aan toe bij African agency en het vluchtelingenmodel?

Oeganda heeft besloten door middel van een wettelijk kader (vluchtelingenverdrag 2006 en -protocol uit 2010) vluchtelingen toegang te geven tot belangrijke rechten als gezondheidszorg en onderwijs, waardoor ze op gelijke voet staan met de eigen onderdanen (UNHCR, 2019).

Wanneer naar de praktijk van het vluchtelingenmodel wordt gekeken dan vallen positieve als negatieve kanten op aan het vluchtelingenmodel.

Wanneer naar de positieve kanten wordt gekeken dan valt op dat volgens het BICC (2019) de onderwijsmogelijkheden voor vluchtelingenkinderen zeer goed zijn. Uit de regressieanalyse van de studie van Betts, Chaara, Omata en Sterck (2019) blijkt dat vluchtelingen met een baan gemiddeld 16% hogere inkomens hebben in Oeganda dan vluchtelingen met een baan in Kenia, ook al hebben beide gemeenschappen over het algemeen gelijke inkomens. Dit heeft volgens hen te maken met dat in Oeganda vluchtelingen het recht om te werken hebben en in Kenia vluchtelingen veelal illegaal werken. Volgens Betts, Chaara, Omata en Sterck (2019) verdient Oeganda daarom lof en internationale steun voor het blijven omarmen van het vluchtelingenmodel. Ze stellen wel dat de regelgeving niet perfect is, maar dat het regelgevend kader als positief kan worden beschouwd in termen van de op sociaal en economische rechten. Volgens de UNHCR (2019) laat Oeganda 's vluchtelingenmodel zien dat voorbereiding en een gezamenlijke planning door vroegtijdige ontwikkelingsinterventie essentieel is voor een kwalitatief hoogstaande en snelle respons.

Wanneer naar de negatieve kanten wordt gekeken dan volgt uit de bevindingen van het BICC (2019) dat de vluchtelingen in Oeganda verre van zelfredzaam en sociaal geïntegreerd zijn. Hoewel vluchtelingen in Oeganda land krijgen, zijn de kwaliteit en de grootte van de stukken land te klein om met landbouwproductie in hun levensonderhoud te voorzien. Dit staat zelfredzaamheid in de weg die betoogd werd met dit vluchtelingenmodel. Daarnaast wordt de benodigde infrastructuur (water en wegen) traag verwezenlijkt en kunnen veel vluchtelingen geen gebruik maken van hun recht op werkgelegenheid, omdat er nauwelijks duurzame arbeidsmogelijkheden zijn volgens het BICC (2019). Volgens Bildung (2022) hebben de Oegandese gemeenschappen tot op heden in overgrote meerderheid ingestemd met de vestiging van vluchtelingennederzettingen op hun grondgebied, maar staan lokale gemeenschappen tegenwoordig niet meer zo makkelijk land af in ruil voor ontwikkeling van hun gebied, omdat het langer duurt voordat de middelen van de Wereldbank ter beschikking worden gesteld. Volgens het CRRF (2018) waren er in 2018, 58% van de vluchtelingenkinderen ingeschreven voor basis- en voortgezet onderwijs, op een totaal van 593.262 kinderen. Slechts 46% van de vluchtelingenkinderen heeft toegang tot formeel en informeel onderwijs met een aanzienlijke genderkloof tegenover meisjes (CRRF, 2018). Gezondheidscentra werken vaak boven hun capaciteit, met een tekort aan personeel, medische apparatuur en voorraden, waardoor zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen een verhoogd risico lopen (CRRF, 2018).

De case studies tonen aan dat het enkel het recht op werk, vrij verkeer en een stuk land voor vluchtelingen niet voldoende is om de zelfredzaamheid of de lokale integratie van vluchtelingen te verwezenlijken. In plaats daarvan, moeten regeringen en hulporganisaties ervoor zorgen dat vluchtelingen ook van hun rechten kunnen profiteren door de nodige infrastructuur aan te bieden.

Dit wordt door de COVID-19 pandemie moeilijker gemaakt, omdat door het gevaar om een COVID-19 besmetting op te lopen een deel van het internationale personeel van NGO's en de VN de vluchtelingenkampen verlaten heet (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) zijn binnen vluchtelingenkampen zelfisolatie en maatregelen om sociale afstand te bewaren bijna onmogelijk uit te voeren. Daarom is ook de lokale bevolking bang een COVID-19 besmetting op te lopen, waardoor vluchtelingen in veel steden worden geconfronteerd met uitsluiting van de toegang tot overheidsdiensten (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Volgens Clark-Kazak (2020) proberen veel vluchtelingen deze banen van overheidsdiensten en hulpdiensten in te vullen, door vluchtelingen geleide organisaties op te richten. Volgens Robillard,

Atim en Maxwell (2021) heeft de UNHCR aangegeven bereid te zijn met deze door vluchtelingen geleide organisaties samen te werken, maar financiering voor deze manier van werken is vrijwel niet aanwezig. Dit heeft te maken met dat de meeste donorregeringen de ontvangers van subsidies aanzienlijke verantwoordings- en nalevingsnormen opleggen, waaraan de meeste kleinschalige door vluchtelingen geleide groepen niet kunnen voldoen. VN-personeel klaagt dat het moeilijk is samen te werken met door vluchtelingen geleide organisaties, omdat ze over het algemeen onvoldoende capaciteit hebben en soms zeer kritisch tegenover de VN en internationale NGO's staan. Aan de andere kant staan nationale regeringen en nationale NGO's vaak ook wantrouwend tegenover organisaties die door vluchtelingen worden geleid (Robillard, Atim en Maxwell, 2021). Volgens van Laer van het International Refugee Rights Initiative, is het laatste wat vluchtelingen in Oeganda nodig hebben een vermindering van de middelen om hen te ondersteunen (Okiror, 2019). Om tot een betere situatie te komen moeten volgens Alio et al. (2020) donoren en humanitaire actoren nauw gaan samenwerken met door vluchtelingen geleide organisaties. In de eerste plaats bij het verbeteren van de organisatorische capaciteit, zodat door vluchtelingen geleide organisaties beter kunnen rapporteren waardoor er directe financiering mogelijk is. Hierbij moeten donoren wellicht bereid zijn hogere risiconiveaus te aanvaarden (Alio et al., 2020).

Praktijk African agency

Wanneer naar de praktijk van African agency wordt gekeken dan valt op dat Oeganda bepaald waar de internationale gemeenschap hulp kan verlenen en niet andersom. Want de UNHCR (2019) stelt dat Oeganda duidelijk aangegeven heeft waar de internationale gemeenschap nuttig steun kan verlenen voor een alomvattende en mensgerichte in de districten waar vluchtelingen worden opgevangen.

Wat opvalt is dat wanneer het rapport van de UNHCR vergeleken wordt met wetenschappelijke case studies, dat de case studies een stuk kritischer zijn op het vluchtelingenmodel dan het rapport van de UNHCR is. De UNHCR (2019) stelt dat in de lokale gemeenschapsgebieden verbeterde wegen, toegang tot duurzame watersystemen, inplanting van scholen, verbeterde gezondheidszorg verwezenlijkt zijn en dat Oegandese burgers in de opvanggebieden door deze investeringen meer toegang tot diensten hebben dan voordat de vluchtelingen aankwamen. De UNHCR (2019) stelt dat de nederzettingenaanpak zijn vruchten afwerpt voor Oeganda. Wanneer daar de bevindingen van de case studies tegenover worden gesteld dan ontstaat er een heel ander beeld. Volgens het BICC (2019) wordt de benodigde infrastructuur (water en wegen) erg traag verwezenlijkt en kunnen veel vluchtelingen geen gebruik maken van hun recht op werkgelegenheid, omdat er nauwelijks duurzame arbeidsmogelijkheden zijn. Volgens Bildung (2022) staan lokale gemeenschappen niet meer zo makkelijk land af in ruil voor ontwikkeling van hun gebied, omdat het lang duurt voordat de middelen van de Wereldbank ter beschikking worden gesteld. Dus de case studies stellen dat nederzettingenaanpak nog niet zijn vruchten afwerpt, terwijl dat volgens de UNHCR wel zo is.

Daarmee lijkt de bewering van Titeca (2022) te worden bevestigd dat zowel de internationale gemeenschap als Oeganda een gezamenlijk belang hebben om te beweren dat het model werkt. Want Oeganda heeft er belang bij dat het model werkt om steunfondsen te werven en de internationale gemeenschap heeft belang bij het succesverhaal als bewijs dat het beleid van de Verenigde Naties werkt (Titeca, 2022).

8. Conclusie

In dit onderzoek is African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel onderzocht. De onderzoeksvraag bij dit onderzoek luidde: Hoe ziet African agency door de Oegandese regering Museveni met betrekking tot het vluchtelingenmodel er in de praktijk uit?

African agency

Eerst werd door middel van kritische discourse analyse nagegaan hoe African agency er door president Museveni uitziet in zijn *State of the Nation* toespraken en vervolgens of er ontwikkeling heeft plaatsgevonden op het gebied van African agency tussen de jaren 2011 en 2021.

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van president Museveni, stelt Museveni dat Oeganda zelf gaat bepalen welke producten ze voor de wereldmarkt gaan produceren in plaats van wat opgedragen wordt door met name Europese landen (2021, p. 13): "*The colonial approach is no longer possible: produce the coffee and cotton, etc., we guarantee to buy them at guaranteed prices. The World of production is now for competition and it can be done."*

Museveni heeft volgens de interpretatie van de onderzoeker stevige kritiek op internationale gemeenschap wat betreft het ontwikkelen van coronavaccins door Oeganda (2021, p. 16): *"On the side of the vaccine, we are moving very well only that we were delayed with the perception that Africa is not supposed to manufacture vaccines but was only supposed to buy from others and also work as foot soldiers in doing field research for others to develop and own the vaccines."* Hier zegt Museveni dat Oeganda bij de ontwikkeling van coronavaccins vertraging heeft opgelopen, vanwege de Westerse perceptie dat Afrika geen vaccins moet produceren maar alleen van anderen moet kopen. Hij wilt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda serieuzer genomen wordt in de internationale politiek.

Museveni zegt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat een groei moet gaan doormaken, waardoor ze meer waard worden dan individuele bedrijven in de rest van de wereld (2021, 19): *"I, therefore, do not accept the minimalist approach by the Ministry of Finance where the people of Uganda generate wealth that is smaller than the businesses of individual companies in other parts of the World."*

De doelstelling van Museveni voor Oeganda (2021, p.21): *"The target of all these efforts, is to ensure two things: prosperity of our people by helping them to create wealth for themselves as well as jobs for themselves and others and also ensuring security of our country."* President Museveni zegt volgens de interpretatie van de onderzoeker dat het doel is banen en welvaart voor Oegandezen te creëren, waardoor veiligheid van Oeganda wordt gewaarborgd.

Uit bovenstaande quotes volgt volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden die Museveni uitspreekt dat er een sterke vorm van African agency uitgaat van president Museveni. Met name doordat hij zegt dat Oeganda zelf een coronavaccin gaat maken en Oeganda niet langer produceert wat Westerse landen willen dat ze produceren, maar dat Oegandezen zelf bepalen wat ze produceren voor de wereldmarkt.

Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden die Museveni uitspreekt valt bij de vergelijking tussen de twee *State of the Nation* toespraken op dat er een duidelijke ontwikkeling is op het gebied van African agency in tussenliggende jaren. In 2011 richt president Museveni zich op zijn eigen land om in de voedselproductie zelfvoorzienend te worden en hij vergelijkt Oeganda alleen met omringende Afrikaanse partnerlanden in de East African Community. In 2021 richt Museveni zich vooral op concurrerende internationale handel en vergelijkt hij Oeganda met landen als de VS, India en Europese landen. Hij wilt in 2021 volgens de interpretatie van de onderzoeker dat Oeganda voor de wereldmarkt gaat produceren en de concurrentie aangaat met alle andere landen in de wereld, terwijl in 2011 hij hier nog helemaal niet over sprak.

Wanneer naar de praktijk van African agency wordt gekeken dan valt op dat Oeganda bepaald waar de internationale gemeenschap hulp kan verlenen en niet andersom. Want de UNHCR (2019) stelt dat Oeganda duidelijk aangegeven heeft waar de internationale gemeenschap nuttig

steun kan verlenen voor een alomvattende en mensgerichte in de districten waar vluchtelingen worden opgevangen.

Vluchtelingenmodel

Wat erg opvalt volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni is dat het vluchtelingenmodel waar ze internationaal voor gelauwerd zijn (UNHCR, 2018; BBC, 2016) met geen woord terugkomt in de *State of the Nation* toespraken van 2011 en 2021. Ook al is er een jaar voor de toespraak van 2011 nog wetgeving bijgekomen, waarin wettelijk is vastgelegd dat vluchtelingen recht hebben op een stuk grond en voorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg (UNHCR, 2019). In 2010 werd ook besloten tot de oprichting van de East African Community, die wel uitvoerig behandeld werd in de toespraak van 2011. Het is daarom volgens de interpretatie van de onderzoeker opmerkelijk te noemen dat er in de toespraak van 2011 niet wordt gesproken over de ook net ingevoerde vluchtelingenwetgeving. In de jaren 2016 tot 2018, tussen de twee toespraken (2011 en 2021) van Museveni in kreeg Oeganda een grote vluchtelingenstroom te verwerken van ruim 950 duizend mensen afkomstig uit de buurlanden Zuid- Soedan en Congo. Deze mensen vluchtten weg voor spanningen en geweld die daar tussen bevolkingsgroepen plaatsvond (UNHCR, 2019). Maar ook in 2021 werd niet ingegaan hoe ze met inmiddels bijna 1,6 miljoen vluchtelingen (ReliefWeb, 2022) omgaan en wat dat voor effect heeft op de hulpbronnen, overheidsdiensten en de lokale bevolking in de buurt van de opvangplekken.

Mogelijke verklaringen voor het niet benoemen van vluchtelingen door Museveni zijn:

Een verklaring volgt uit het auditrapport van 2018 door OIOS van de VN, hierin wordt kritiek geuit dat er 15,6 miljoen euro van donoren niet goed besteed was (Parker, 2018). Ook bleek dat het vluchtelingenregistratieplatform (betaald door donoren) de grote Zuid-Sudanese vluchtelingenstroom van 2017 niet aan kon, waardoor de vluchtelingen opnieuw moesten worden geteld en geregistreerd met behulp van de nieuwste systemen van UNHCR met een kostenplaatje van $ 11 miljoen betaald door het UNHCR (Parker, 2018). Uit de hertelling bleek Oeganda rond de 300 duizend minder vluchtelingen te hebben dan eerder geteld, dus niet 1,25 miljoen vluchtelingen kwamen de grens over tussen 2016 en 2018 maar 958 duizend (Okiror, 2019). Door dreiging van bevriezing van donorfondsen en om het vertrouwen van donoren te helpen herstellen, bracht de Oegandese regering ertoe haar hoofd vluchtelingenzaken te vervangen en in te stemmen met een volledige hertelling van de vluchtelingenpopulatie door het UNHCR. Volgens de interpretatie van de onderzoeker zegt Museveni hier niets over in zijn toespraak, omdat dit gezien kan worden als gezichtsverlies voor de president.

Een andere verklaring volgens de interpretatie van de onderzoeker kan zijn dat elke vluchteling die erbij komt in Oeganda, ten kostte gaat van de hulpbronnen en overheidsdiensten die anders aan het eigen volk zou toekomen. Aangezien er bijna 1,6 miljoen vluchtelingen in Oeganda zijn (ReliefWeb, 2022), die ook allemaal recht hebben om gebruik te maken van overheidsdiensten als onderwijs en gezondheidszorg kan dat voor krapte en lokale spanningen zorgen met de bevolking. President Museveni probeert volgens de interpretatie van de onderzoeker misschien door niks te vertellen over de vluchtelingenopvang geen voeding te geven aan spanningen die kunnen ontstaan vanwege de grote vluchtelingenopvang. Op het internet zijn er geen artikelen gevonden die reppen over grote onrusten die zijn ontstaan ten gevolge van de toestroom van vluchtelingen.

Nog een verklaring zou kunnen zijn dat door de COVID-19 pandemie de vluchtelingen minder goed werden opgevangen. Volgens Betts, Easton-Calabria en Pincock (2020) zijn binnen vluchtelingenkampen zelfisolatie en maatregelen om sociale afstand te bewaren bijna onmogelijk uit te voeren. Vanwege het gevaar om een COVID-19 besmetting op te lopen, had een deel van het internationale personeel van NGO's en de VN de vluchtelingenkampen verlaten (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Ook was de lokale bevolking bang een COVID-19 besmetting op te lopen, waardoor vluchtelingen in veel steden werden geconfronteerd met uitsluiting van de toegang tot overheidsdiensten (Betts, Easton-Calabria & Pincock, 2020). Volgens Clark-Kazak (2020) proberen

veel vluchtelingen deze banen van overheidsdiensten en hulpdiensten in te vullen, door vluchtelingen geleide organisaties op te richten. Volgens Robillard, Atim en Maxwell (2021) heeft de UNHCR aangegeven bereid te zijn met deze door vluchtelingen geleide organisaties samen te werken, maar financiering voor deze manier van werken is vrijwel niet aanwezig. Dit heeft te maken met dat de meeste donorregeringen de ontvangers van subsidies aanzienlijke verantwoordings- en nalevingsnormen opleggen, waaraan de meeste kleinschalige door vluchtelingen geleide groepen niet kunnen voldoen. VN-personeel klaagt dat het moeilijk is samen te werken met door vluchtelingen geleide organisaties, omdat ze over het algemeen onvoldoende capaciteit hebben en soms zeer kritisch tegenover de VN en internationale NGO's staan. Aan de andere kant staan nationale regeringen en nationale NGO's vaak ook wantrouwend tegenover organisaties die door vluchtelingen worden geleid (Robillard, Atim en Maxwell, 2021). Volgens van Laer van het International Refugee Rights Initiative, is het laatste wat vluchtelingen in Oeganda nodig hebben een vermindering van de middelen om hen te ondersteunen (Okiror, 2019). Dus omdat het vluchtelingenmodel door de coronacrisis minder goed functioneert zou voor president Museveni ook een reden kunnen zijn om niets te zeggen over de vluchtelingenopvang in zijn toespraak.

Wat overigens wel uitgebreid terugkwam in de toespraken is dat met financiële steun van de internationale gemeenschap behoorlijk wat ziekenhuizen en scholen werden gebouwd, maar er wordt niet bij vermeld waarom ze daarvoor steunfondsen hebben ontvangen. Door de toename van ruim 950 duizend vluchtelingen tussen 2016 en 2018, die ook allemaal recht hebben op onderwijs en gezondheidszorg waren er te weinig ziekenhuizen en scholen om iedereen te voorzien (UNHCR, 2019). Daarom is het volgens de onderzoeker evident dat die nieuwe gebouwen niet alleen bedoeld zijn voor de eigen bevolking, maar ook voor de vluchtelingen. Volgens de interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni krijgt het Oegandese volk alleen het gevolg te zien van de steunfondsen, dus alleen waaraan de internationale steunfondsen worden besteed. Dit wordt door de onderzoeker van deze studie geïnterpreteerd dat het volk alleen de *prestatie* van het in de wacht slepen van steunfondsen van de internationale gemeenschap door de regering Museveni te zien krijgen. Volgens de interpretatie van de onderzoeker wordt het vluchtelingenmodel dus vooral gepresenteerd aan de internationale gemeenschap als vooruitstrevend, om geld en middelen in de wacht te slepen van de internationale gemeenschap. En in de toespraken gericht aan het eigen volk worden alleen de gevolgen ervan getoond, de prestatie hoeveel steunfondsen de regering van Oeganda binnengesleept heeft en waaraan die steunfondsen worden besteed.

Deze interpretatie van de onderzoeker van de woorden van Museveni komt ook terug bij het oprichten van de dienstverleningscentrum voor de regio (Soedan, Congo en Burundi) van de VN voor vrede- ondersteuning missies (2011, p.32): "*With the establishment of this centre, a number of peace support functions hitherto carried out elsewhere in the region such as in the Democratic Republic of Congo, Burundi and Sudan are being relocated to Entebbe. Uganda is consequently benefitting a lot from this development in terms of procurements, employment, investment and tourism opportunities."* Wat volgens de interpretatie van de onderzoeker opvalt aan de toespraak is dat de president niet benoemd dat de vele vluchtelingen die Oeganda opvangt juist uit deze landen komen, want dat zou volgens de interpretatie van de onderzoeker heel goed kunnen verklaren waarom de VN in Oeganda en niet in een ander land in deze Afrikaanse regio het dienstverleningscentrum voor de regio op wilt richten. Museveni zegt: *"Uganda is consequently benefitting a lot from this development in terms of procurements, employment, investment and tourism opportunities."* Door alleen te zeggen wat het Oeganda voor geld, banen en middelen oplevert toont volgens de interpretatie van de onderzoeker aan, dat Museveni alleen de prestatie van hem en zijn regering om het dienstverleningscentrum naar Oeganda te halen aan het volk wilt laten zien.

Wat op is gevallen bij de vergelijking van het rapport van de UNHCR met de wetenschappelijke case studies, dat de case studies een stuk kritischer zijn op het vluchtelingenmodel dan het rapport van de UNHCR is. De UNHCR (2019) stelt dat in de lokale gemeenschapsgebieden verbeterde wegen, toegang tot duurzame watersystemen, inplanting van scholen, verbeterde gezondheidszorg

verwezenlijkt zijn en dat Oegandese burgers in de opvanggebieden door deze investeringen meer toegang tot diensten hebben dan voordat de vluchtelingen aankwamen. De UNHCR (2019) stelt dat de nederzettingenaanpak (onderdeel vluchtelingenmodel) zijn vruchten afwerpt voor Oeganda. Wanneer daar de bevindingen van de case studies tegenover worden gesteld dan ontstaat er een heel ander beeld. Volgens het BICC (2019) wordt de benodigde infrastructuur (water en wegen) erg traag verwezenlijkt en kunnen veel vluchtelingen geen gebruik maken van hun recht op werkgelegenheid, omdat er nauwelijks duurzame arbeidsmogelijkheden zijn. Volgens Bildung (2022) staan lokale gemeenschappen niet meer zo makkelijk land af in ruil voor ontwikkeling van hun gebied, omdat het lang duurt voordat de middelen van de Wereldbank ter beschikking worden gesteld. Dit laatste heeft te maken met de eerder genoemde OIOS audit uit 2018 (Okiror, 2019). Dus verschillende case studies stellen dat nederzettingenaanpak nog niet zijn vruchten afwerpt, terwijl dat volgens de UNHCR (2019) wel zo is.

Daarmee lijkt de bewering van Titeca (2022) te worden bevestigd dat zowel de internationale gemeenschap als de regering van Oeganda een gezamenlijk belang hebben om te beweren dat het vluchtelingenmodel werkt. Want de regering van Oeganda heeft er belang bij dat het model werkt om steunfondsen te werven. En de internationale gemeenschap heeft belang bij het succesverhaal als bewijs dat het beleid van de Verenigde Naties werkt (Titeca, 2022). Ook wat Hagmann (2016) beweerde dat niet alleen gastlanden afhankelijk zijn van donorhulp, maar dat donoren gastlanden ook nodig hebben voor onder meer stabiliteit of veiligheid komt terug in dit onderzoek. Want volgens Museveni vestigt de VN de dienstverleningscentrum voor de Afrikaanse regio juist in Oeganda, omdat er vrede en stabiliteit heerst in Oeganda (2011, p. 32): *“All the foregoing possible developments have been achieved because of the peace and stability the country has continued to enjoy.”*

En waar dit onderzoek op aansloot dat Brown (2012) stelt dat er bij toekomstig werk aan African agency serieus kan worden ingegaan op de rol van het continent in de internationale politiek, valt op dat Oeganda na een halve eeuw van formele onafhankelijkheid niet langer overdreven afhankelijk, maar zelfvoorzienend en een beleidsmaker wordt in plaats van een eeuwige beleidsontvanger. Met name doordat president Museveni volgens de interpretatie van de onderzoeker zegt dat Oegandezen zelf uitkiezen welke producten voor de wereldmarkt geproduceerd worden in plaats van wat opgedragen wordt door met name Europese landen (2021, p. 13): *“The colonial approach is no longer possible: produce the coffee and cotton, etc., we guarantee to buy them at guaranteed prices. The World of production is now for competition and it can be done.”* En doordat volgens de UNHCR (2019) de regering van Oeganda duidelijk aangegeven heeft waar de internationale gemeenschap nuttig steun kan verlenen, bepaald Oeganda dus waar de internationale gemeenschap hulp kan verlenen en niet de internationale gemeenschap zelf.

10. Bibliografie

Ahimbisibwe, F. (2019). Uganda and the refugee problem: challenges and opportunities. *African Journal of Political Science and International Relations*, *13*(5), 62–72. https://doi.org/10.5897/ajpsir2018.1101

Alio, M., Alrihawi, S., Milner, J., Noor, A., Wazefadost, N., & Zigashane, P. (2020). By Refugees, for Refugees: Refugee Leadership during COVID-19, and beyond. *International Journal of Refugee Law*, *32*(2), 370–373. https://doi.org/10.1093/ijrl/eeaa021

AlleCijfers. (2022, 21 mei). *Oeganda in cijfers en grafieken*. AlleCijfers.nl. Geraadpleegd op 25 mei 2022, van https://allecijfers.nl/land/oeganda/

BBC News. (2016, 13 mei). *Uganda: "One of the best places to be a refugee."* Geraadpleegd op 13 februari 2022, van https://www.bbc.com/news/36286472

Betts, A., Pincock, K., & Easton-Calabria, E. (2018, 12 december). *Research in Brief: Refugees as Providers of Protection and Assistance*. University of Oxford. Geraadpleegd op 2 augustus 2022, van https://www.rsc.ox.ac.uk/publications/research-in-brief-refugees-as-providers-of-protection-and-assistance

Betts, A., Chaara, I., Omata, N., & Sterck, O. (2019). Refugee Economies in Uganda: What Difference Does the Self-Reliance Model Make? Refugee Studies Centre. https://www.rsc.ox.ac.uk/publications/refugee-economies-in-uganda-what-difference-does-the-self-reliance-model-make

Betts, A., Easton-Calabria, E., & Pincock, K. (2020). Refugee-led responses in the fight against COVID -19: Building lasting participatory models. *Forced Migration Review,* (64), 73-76. Retrieved from https://ru.idm.oclc.org/login?url=https://www.proquest.com/scholarly-journals/refugee-led-responses-fight-against-covid-19/docview/2421427824/se-2

BICC: Bonn International Center for Conversion. (2019, 5 juni). *Uganda: a role model for refugee integration?* Ssoar. Geraadpleegd op 13 februari 2022, van https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/62871

Bildung, B. F. P. (2022, 14 januari). *Uganda's Refugee Policy: Recent Trends and Challenges*. bpb.de. Geraadpleegd op 13 februari 2022, van https://www.bpb.de/themen/migration/integration/laenderprofile/english-version-country-profiles/305651/uganda-s-refugee-policy recent-trends-and-challenges/

Bowles, B. D. (1975). Economic Anti-Colonialism and British Reaction in Uganda, 1936–1955. *Canadian Journal of African Studies / Revue Canadienne des Études Africaines*, *9*(1), 51. https://doi.org/10.2307/484011

Brown, W. (2012). "A Question of Agency: Africa in International Politics", Third World Quarterly 33, nr. 10 (2012), 1889.

Brown, W., & Harman, S. (2013). *African Agency in International Politics* (Abingdon: Routledge, 2013), pp. 1-3. Verkregen van: African Agency Post-2015: De rol van regionale machten en ontwikkelingslanden in regionale integratie | SpringerLink

Clark-Kazak, C. (2020). The Global Governed? Refugees as Providers of Protection and Assistance. By Kate Pincock, Alexander Betts, and Evan Easton-Calabria. *Journal of Refugee Studies*, *34*(3), 3548–3550. https://doi.org/10.1093/jrs/feaa053

CRRF. (2018). *CRRF Road Map*. https://data2.unhcr.org

Europa-Nu. (2021). *Europese maatregelen in verband met migratie*. Europa Nu. Geraadpleegd op 23 juni 2022, van https://www.europa-nu.nl/id/vhcmelu5xgfm/europese_maatregelen_in_verband_met

FAOSTAT. (z.d.). *FAOSTAT*. Geraadpleegd op 7 augustus 2022, van https://www.fao.org/faostat/en/#data/QCL/visualize

Fisher, J. (2013). Structure, agency, and Africa in the international system: donor diplomacy and regional security policy in East Africa since the 1990s. *Conflict, Security & Development*, *13*(5), 537–567. https://doi.org/10.1080/14678802.2013.849471

Goldschmidt, T. (2012, mei 26). *Wat een vis kost - en wat een soort waard is* [Kaart]. NRC. https://www.nrc.nl/nieuws/2012/05/26/wat-een-vis-kost-en-wat-een-soort-waard-is-12320499-a189612

Hagmann, T. (2016). *Stabilization, Extraversion and Political Settlements in Somalia* [E-book]. London, Engeland. Rift Valley Institute.

IUCN. (2020, 20 juli). *New ranger outpost advances wildlife security along the Uganda – DR Congo border*. IUCN. Geraadpleegd op 7 april 2022, van https://www.iucn.nl/en/news/new-ranger-outpost-advances-wildlife-security-along-the-uganda-dr-congo-border/

Kakumba, R. M. (2021, 24 maart). *A never-ending problem: Ugandans say corruption level has increased, rate government fight against corruption poorly*. Afrobarometer. Geraadpleegd op 7 augustus 2022, van https://www.afrobarometer.org/wp-content/uploads/migrated/files/publications/Dispatches/ad435 most_ugandans_say_corruption_has_increased-afrobarometer_dispatch-22march21.pdf

Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, *52*(2), 250–260. https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.2.250

Mullet, D. R. (2018). A General Critical Discourse Analysis Framework for Educational Research. *Journal of Advanced Academics*, *29*(2), 116–142. https://doi.org/10.1177/1932202x18758260

Mwenyango, H. (2020). The place of social work in improving access to health services among refugees: A case study of Nakivale settlement, Uganda. *International Social Work*. https://doi.org/10.1177/0020872820962195

Nsubuga, F. W., & Rautenbach, H. (2018). Climate change and variability: a review of what is known and ought to be known for Uganda. *International Journal of Climate Change Strategies and Management*, *10*(5), 752–771. https://doi.org/10.1108/ijccsm-04-2017-0090

Okiror, S. (2019, 28 februari). *Key donors freeze Uganda refugee aid after UN mismanagement scandal*. The New Humanitarian. Geraadpleegd op 4 augustus 2022, van

https://www.thenewhumanitarian.org/news/2019/02/28/donors-freeze-uganda-refugee-aid-after-un-mismanagement-scandal

Parker, B. (2018, 28 november). *Audit finds UN refugee agency critically mismanaged donor funds in Uganda*. The New Humanitarian. Geraadpleegd op 4 augustus 2022, van https://www.thenewhumanitarian.org/news/2018/11/28/audit-finds-un-refugee-agency-critically-mismanaged-donor-funds-uganda

Pius, E. (2022, 26 februari). Fact-checking the 2021 State of the Nation Address by Uganda's President Museveni. PesaCheck. Geraadpleegd op 7 april 2022, van https://pesacheck.org/fact-checking-the-2021-state-of-the-nation-address-by-ugandas-president-museveni-826f84166484

Robillard, S., Atim, T., Maxwell, D. (2021). *Localization: A "Landscape" Report*. Boston, MA: Feinstein International Center, Tufts University, 2021

Roffee, J. A. (2013). The Synthetic Necessary Truth Behind New Labour's Criminalisation of Incest. *Social & Legal Studies*, *23*(1), 113–130. https://doi.org/10.1177/0964663913502068

Titeca, K., & Fahey, D. (2016). The many faces of a rebel group: the Allied Democratic Forces in the Democratic Republic of Congo. *International Affairs*, *92*(5), 1189–1206. https://doi.org/10.1111/1468-2346.12703

Titeca, K. (2022) *Who depends on whom? Uganda's refugee 'success story,' corruption and the international community*. Third World Quarterly, 43:1, 55 73, DOI: 10.1080/01436597.2021.1989301

UNHCR. (2018, 31 januari). *Grandi praises Uganda's "model" treatment of refugees, urges regional leaders to make peace*. UNHCR. Geraadpleegd op 13 februari 2022, van https://www.unhcr.org/uk/news/latest/2018/1/5a716d994/grandi-praises-ugandas-model-treatment-refugees-urges-regional-leaders.html

UNHCR. (2019, december). *Comprehensive Refugee Response Framework: The Uganda Model*. https://globalcompactrefugees.org/sites/default/files/2019-12/Case%20study-%20comprehensive%20refugee%20response%20model%20in%20Uganda%282018%29.pdf

UNHCR. (2020, 17 juli). *Global Humanitarian Response Plan: COVID-19 (April – December 2020) GHRP July Update [EN/AR] - World*. ReliefWeb. Geraadpleegd op 2 augustus 2022, van https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-response-plan-covid-19-april-december-2020-ghrp-july-update-enar#:%7E:text=The%20GHRP%20is%20targeting%20nearly,have%20risen%20to%20%2410 26%20billion.

UNHCR. (2021, januari). *Uganda - Refugee Statistics Map January 2021*. UNHCR Operational Data Portal (ODP). Geraadpleegd op 22 juli 2022, van https://data.unhcr.org/en/documents/details/84724

UNHCR. (2022, 8 april). Uganda: UNHCR Operational Update, February 2022 - Uganda. ReliefWeb. Geraadpleegd op 11 juli 2022, van https://reliefweb.int/report/uganda/uganda-unhcr-operational-update-february-2022.

UP4S. (2021). *Oeganda*. Geraadpleegd op 23 mei 2022, van https://www.up4s.nl/wat-doen-wij/oeganda/

Viotti, P. R., & Kauppi, M. V. (2019). *International Relations Theory* (6e editie). Macmillan Publishers. https://books.google.nl/books=international+relations+theory+today

Wetaya, R. (2020, 15 juli). *Uganda moves to boost incomes of smallholder livestock farmers*. Alliance for Science. Geraadpleegd op 16 juni 2022, van https://allianceforscience.cornell.edu/blog/2020/07/uganda-moves-to-boost-incomes-of-smallholder-livestock-farmers/Statistics.

Williams, M., & Moser, T. (2019). The art of coding and thematic exploration in qualitative research. *International Management Review, 15*(1), 45-55. Retrieved from http://www.imrjournal.org/uploads/1/4/2/8/14286482/imr-v15n1art4.pdf

Wodak, R., & Meyer, M. (2015). *Methods of Critical Discourse Studies (Introducing Qualitative Methods series)* (Third ed.). SAGE Publications Ltd.

11. Bijlage

11.1 Code boek:

Codenaam	Code uitleg	Aantal keer in documenten teruggekomen
4 Afrikaanse partnerlanden	De 4 partnerlanden van Oeganda zijn: Kenia, Ethiopië, Tanzania en Zambia	5
African agency	De manieren waarop een Afrikaans land invloed kan uitoefenen op zowel het continent als in de mondiale politiek door middel van politieke, economische, sociale en veiligheidsactoren	34
Beleid verbetering werkgelegenheid	Nieuw beleid dat wordt gemaakt om meer werkgelegenheid te creëren	5
Bevolking adviseren	President Museveni adviseert bevolking iets te doen/ te ondernemen	14
Bevolking betrekken	Betrekken door middel van woorden uit de inheemse taal te gebruiken in plaats van alleen Engels te spreken	10
Bevolking informeren	Bevolking wordt geïnformeerd over hoe het land er voor staat	23
Corruptie aanpakken	Dat en hoe corruptie wordt aangepakt	5
Democratisch element	Democratische elementen die in speeches naar voren komen, zoals antwoord geven op vragen van oppositie	11
Diplomatiek advies	Het geven van advies aan andere landen, hoe ze zouden moeten handelen/ opereren	4
Doelstelling	Doel dat moet worden gehaald	16
East African Community	Partnerlanden van Oeganda waarmee ze een gezamenlijke markt vormen zijn Kenia, Ethiopië, Tanzania en Zambia	8
Economische groei	Groei van de economie van desbetreffende jaar	5
Export	Export van goederen en diensten	4
Financieel jaaroverzicht	Financieel jaaroverzicht	7
Historische connectie tot wat er in het heden gebeurt	Het heden verklaren en/ of vergelijken door terug te gaan in de tijd	4

Internationaal contact	Diplomatiek contact tussen landen	10
Internationale concurrentie	Concurrentie tussen landen om afzetmarkt e.d.	8
Internationale markt	Goederen verkopen/ kopen op de internationale markten	15
Internationale partnerschap	Partnerschap tussen landen	4
Oeganda vergelijken t.o.v. wereld	Oeganda vergelijken met andere landen in de wereld om te zien waar Oeganda nog van kan en moet leren om het land verder te ontwikkelen	9
Onafhankelijkheid/ Soevereiniteit	Oeganda opereert onafhankelijk van andere landen, is een soeverein land	9
Plannen en strategieën	Plannen en strategieën voor de toekomst van het land, in welke richting ontwikkelt Oeganda zich	17
Prognose	Financiële prognose voor de komende jaren	6
Ten kostte van hectares land	Activiteiten die ten kostte gaan van hectares land, die anders besteed had kunnen worden	4
Toekomstvisie	Visie op de toekomst van Oeganda	10
Toezicht houden om corruptie aan te pakken	Belangrijkste methode in Oeganda om corruptie aan te pakken is toezicht houden	9
Toezicht intensiveren	Toezicht intensiveren om corruptie nog beter aan te pakken	6
Verantwoording afleggen	President legt aan het volk verantwoording af voor wat hij gedaan/ ondernomen heeft	7
Voedselkwaliteit	De kwaliteit van het geproduceerde voedsel moet goed zijn en/ of op een hoger niveau brengen	7
Voedselzekerheid	Oeganda moet voedsel produceren zodat er genoeg is voor iedereen in het land	8
Wetsartikel	Wetsartikel waaraan gerelateerd wordt, hoe het artikel geïnterpreteerd wordt door de president	4
Zelfbewustzijn	President Museveni geeft zichzelf en/of zijn land schouderklopjes, omdat hij vindt dat hij en/ of Oeganda het heel goed doet	17